

Ocena zasobów pomocy społecznej GMINY BYTÓW ZA 2020 ROK

Autorzy:
MIEJSKI OŚRODEK POMOCY
SPOŁECZNEJ
W BYTOWIE

SPIS TREŚCI

STRONA

1	Wprowadzenie	3
2	Dane o sytuacji demograficznej i społecznej	3
3	Dane o korzystających z pomocy i wsparcia	11
3.1	Dane o korzystających z pomocy i wsparcia GMINA - ZADANIA OPS ORAZ MOPS, MOPR	37
4	Inne rodzaje pomocy i świadczeń	40
5	Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia	51
6	Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	61
6.1	Zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej	65
6.2	Zespoły pracy socjalnej i integracji społecznej w jednostce pomocy społecznej	65
7	Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego	65
8	Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	68
9	Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia	70
10	Wnioski końcowe	70

1. Wprowadzenie

Obowiązek sporządzania oceny zasobów pomocy społecznej wynika z zapisów art. 16 a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.). Opracowana ocena zasobów pomocy społecznej wraz z rekomendacjami jest dokumentem potwierdzającym stan zasobów systemu pomocy społecznej w gminie Bytów, jak również stanowi podstawę do planowania budżetu na 2021 rok.

Materiały i dane zawarte w opracowaniu pochodzą ze sprawozdawczości resortowej instytucji pomocy społecznej, zasilane są z systemów informatycznych CAS (obszar pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, pieczy zastępczej), POMOST, MEN-SIO, danych GUS oraz od działających w gminie Bytów podmiotów tworzących zasób instytucjonalny pomocy społecznej. Zasób ten rozumiany jest jako instytucje i placówki działające w gminie Bytów, utworzone i finansowane przez Gminę oraz utworzone przez inne podmioty realizujące zadania publiczne. Dokument został sporządzony na formularzu w oparciu o narzędzie przygotowane przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, zaakceptowany przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej. Opracowanie jest wynikiem współpracy służb i podmiotów z obszaru pomocy społecznej, a także innych merytorycznych wydziałów Urzędu Miejskiego w Bytowie.

Autorzy niniejszego opracowania oceny zasobów pomocy społecznej składając go pod obrady Rady Miejskiej w Bytowie liczą, że rekomendowane zadania do wdrożenia na najbliższy okres znajdą swoje odzwierciedlenie prawne i finansowe w planach organu stanowiącego i organu wykonawczego.

Dokument ten służy także dla jego autorów możliwością podziękowań wszystkim samorządowcom, z którymi MOPS w sposób bezpośredni i pośredni współpracuje, mając możliwość realizacji powierzonych zadań.

2. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej

Gmina Bytów leży w zachodniej części województwa Pomorskiego, na terenie powiatu Bytowskiego. Zajmuje powierzchnię 198 km² (w tym miasto 9 km²), jest gminą miejsko-wiejską, w skład, której wchodzi miasto Bytów i 15 sołectw: Dąbie, Gostkowo, Grzmiąca, Mądrzechowo, Mokrzyń, Niezabyszewo, Płotowo, Pomysk Mały, Pomysk Wielki, Rekowo, Rzepnica, Sierzno, Świątkowo, Udorpie i Ząbinowice. Siedzibą władz powiatowych jest miasto Bytów.

Według stanu na 30 czerwca 2020 r. liczba ludności Gminy Bytów wynosiła 24.365 osób, z czego 51,65% stanowiły kobiety, a 48,35% mężczyźni. Struktura ludności Gminy przedstawia się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 21,30%, osoby w wieku produkcyjnym 59,61%, a w wieku poprodukcyjnym 19,08%.

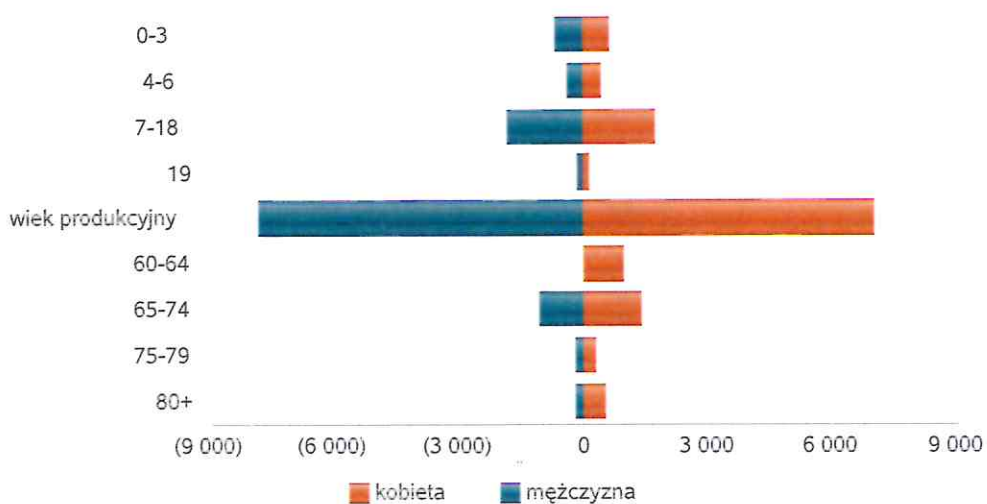
Według stanu na 31 grudnia 2020 r. liczba ludności Gminy Bytów wynosiła 24.281 osób, z czego 51,68% stanowiły kobiety, a 48,32% mężczyźni. Struktura ludności Gminy przedstawia się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 21,25%, osoby w wieku produkcyjnym 59,43%, a w wieku poprodukcyjnym 19,32%.

W latach 2018-2020 liczba ludności wynosiła: 2018 r.- 24.540, 2019 r.- 24.455, 2020 r.- 24.281.

W 2020 roku bezrobocie było nadal jednym z większych problemów społecznych. Stopa bezrobocia w grudniu ubiegłego roku w powiecie bytowskim wynosiła 9,4% (2019 r.:9,1%), w województwie pomorskim 5,9% (2019 r.:4,4%), w Polsce 6,2% (2019 r.:5,2%). Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Bytowie liczba bezrobotnych w naszej gminie na dzień 31 grudnia 2020 r. wynosiła 625 osób (2019 r.:640), z czego prawie 33,12%, czyli 207 osób, zamieszkuje tereny wiejskie. Wśród korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia było 216 rodzin liczących 535 osób.

Liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci			
Grupa wiekowa	mężczyzna		kobieta
0-3		679	598
4-6		425	429
7-18		1 839	1 687
19		159	130
wiek produkcyjny		7 854	6 977
60-64			930
65-74		1 092	1 380
75-79		206	284
80+		234	517

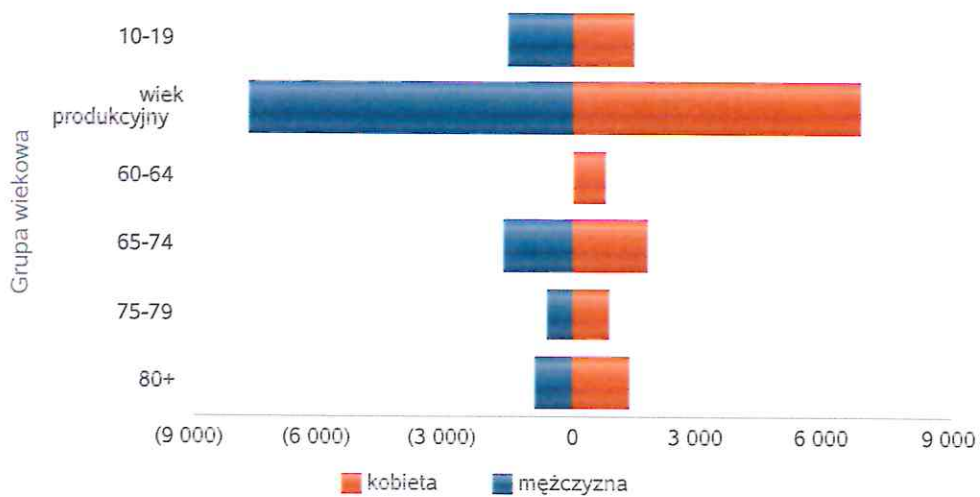
Liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci

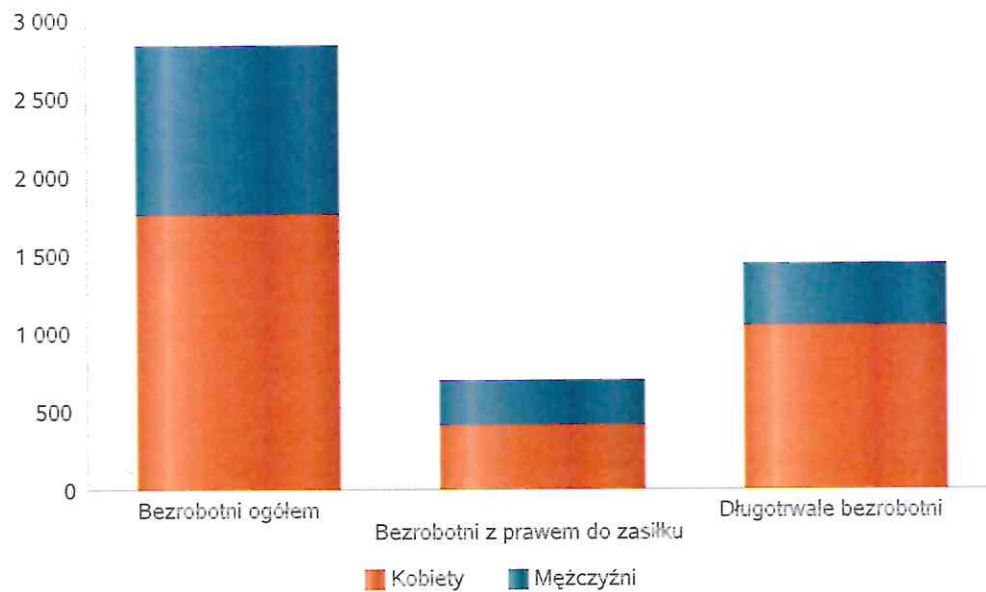
Grupa wiekowa	Liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci	
	mężczyzna	kobieta
10-19	1 565	1 434
wiek produkcyjny	7 742	6 807
60-64		738
65-74	1 649	1 772
75-79	634	847
80+	898	1 334

Prognozowana liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci

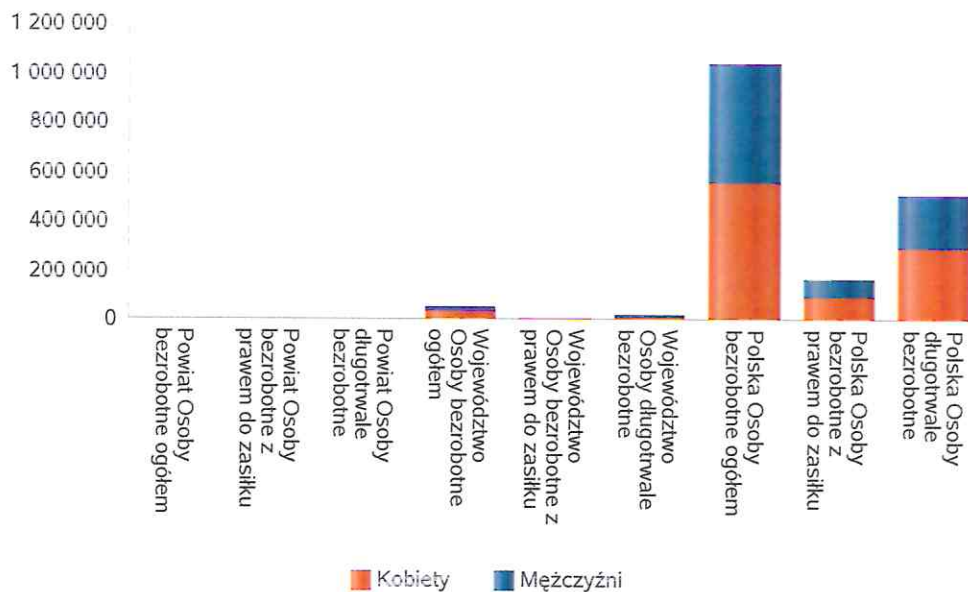
Liczba osób bezrobotnych, liczba długotrwale bezrobotnych oraz liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku w 2020 r. (poziom powiatu)

Status	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Bezrobotni ogółem	2 838	1 081	1 757
Bezrobotni z prawem do zasiłku	699	288	411
Długotrwale bezrobotni	1 436	397	1 039

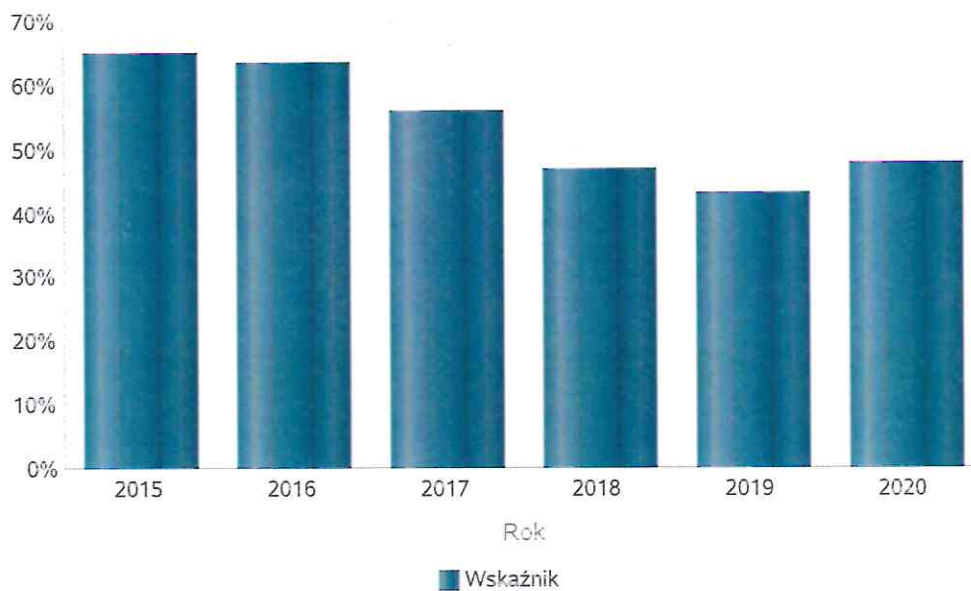
Wykres prezentuje liczbę osób bezrobotnych, liczbę bezrobotnych długotrwale oraz liczbę osób bezrobotnych z prawem do zasiłku, ogółem i w podziale na płeć. Wizualizacja prezentuje powiat na tle województwa, powiat na tle kraju.

Status	Powiat		Województwo		Polska	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Osoby bezrobotne ogółem	1 757	1 081	33 256	22 953	560 303	484 007
Osoby bezrobotne z prawem do zasiłku	411	288	5 896	3 574	95 464	72 010
Osoby długotrwale bezrobotne	1 039	397	15 976	7 673	297 480	217 088

Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej. Wskaźnik obliczany jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem.

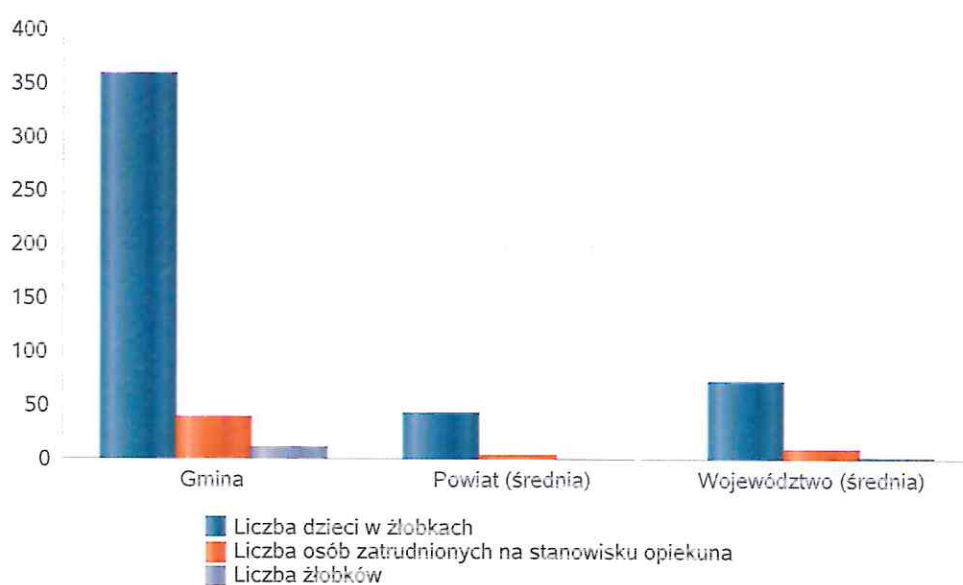
Rok	Wskaźnik
2015	65%
2016	63%
2017	56%
2018	47%
2019	43%
2020	48%

Liczba placówek i miejsc dla dzieci w roku w 2020 r.

Jednostka terytorialna	Miara	Wartość liczbowa
Gmina	Liczba dzieci w żłobkach	359,00
Gmina	Liczba osób zatrudnionych na stanowisku opiekuna	39,00
Gmina	Liczba żłobków	11,00
Powiat (średnia)	Liczba dzieci w żłobkach	42,90
Powiat (średnia)	Liczba osób zatrudnionych na stanowisku opiekuna	4,70
Powiat (średnia)	Liczba żłobków	1,30
Województwo (średnia)	Liczba dzieci w żłobkach	72,86
Województwo (średnia)	Liczba osób zatrudnionych na stanowisku opiekuna	9,56
Województwo (średnia)	Liczba żłobków	1,94

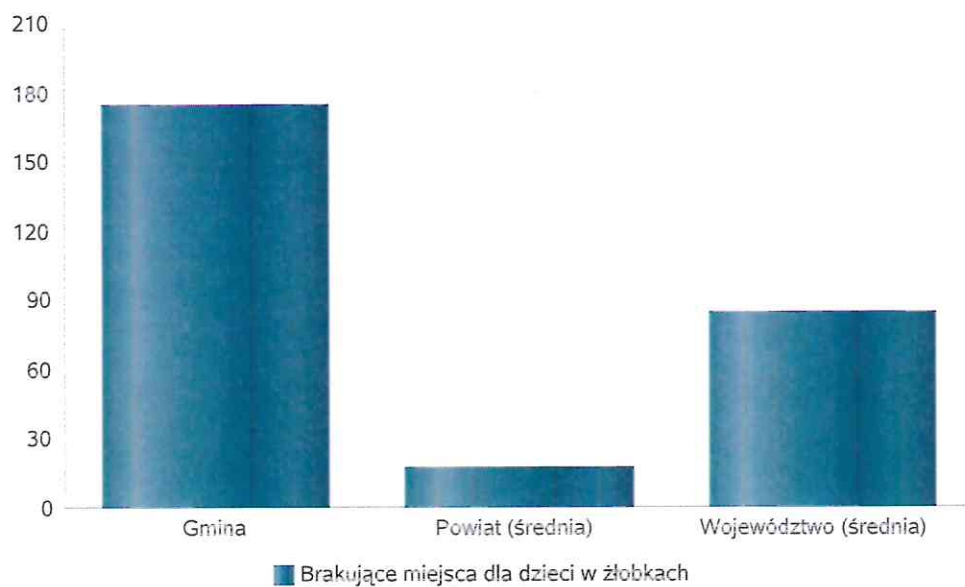
Infrastruktura opieki nad dziećmi

Liczba placówek i miejsc dla dzieci w roku w 2020 r.

Jednostka terytorialna	Miara	Wartość liczbową
Gmina	Brakujące miejsca dla dzieci w żłobkach	175,00
Powiat (średnia)	Brakujące miejsca dla dzieci w żłobkach	17,50
Województwo (średnia)	Brakujące miejsca dla dzieci w żłobkach	84,40

Infrastruktura opieki nad dziećmi

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA
(stan na 31.XII)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2019	Rok oceny 2020	Prognoza* 2021
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA				
Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy	1	169	161	158
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy	2	14	13	13
w tym z wiersza 1:				
Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	3	53	45	45
Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne	4	57	44	44
Liczba wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego	5	0	1	8
Liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów	6	1	1	9
Liczba hospicjów	7	0	0	0
Liczba ośrodków dla cudzoziemców	8	X	X	X

* Wielkość prognozy nie dotyczy wartości przyrostu lub spadku. W przypadku braku możliwości oszacowania wielkości liczbowych dla prognozy należy wpisać liczby odpowiadające danym z kolumny "Rok oceny 2019". Niniejsza instrukcja dotyczy wypełniania wszystkich tabel OZFS.

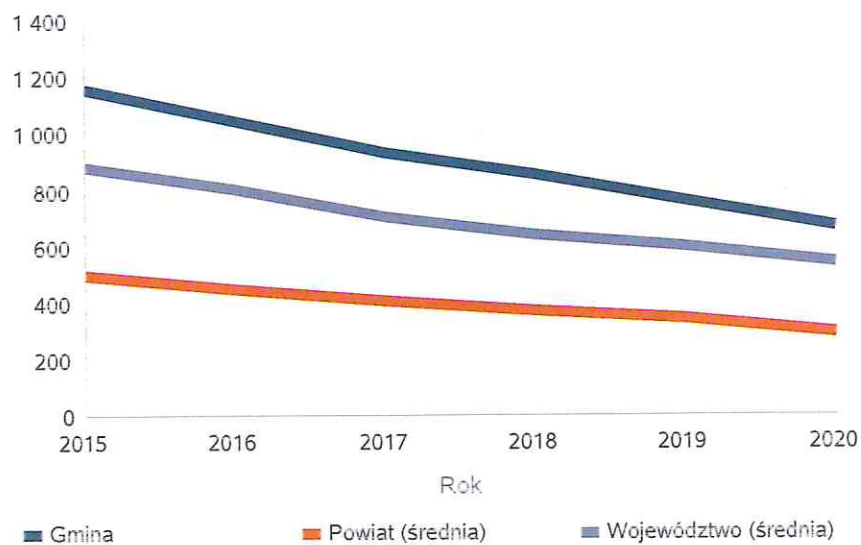
3. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia

Dane ujęte w poniższej tabeli przedstawiają sytuację osób i rodzin korzystających z pomocy i wsparcia w gminie Bytów. W szczególności wskazano dane dotyczące osób i rodzin, którym przyznano świadczenia pieniężne i niepieniężne. Dokładnie przedstawione zostały powody udzielenia pomocy i wsparcia: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, alkoholizm, bezradność, bezdomność, przemoc w rodzinie i inne. Od 2015 roku odnotowuje się spadek liczby osób, którym udzielono pomocy i wsparcia oraz spadek liczby osób i rodzin którym przyznano świadczenie. Dominującym powodem przyznania pomocy w 2020 roku było ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba i niepełnosprawność. W porównaniu z rokiem 2019 zwiększeniu uległa pomoc udzielana z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Zmniejszeniu uległa liczba osób otrzymujących usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji.

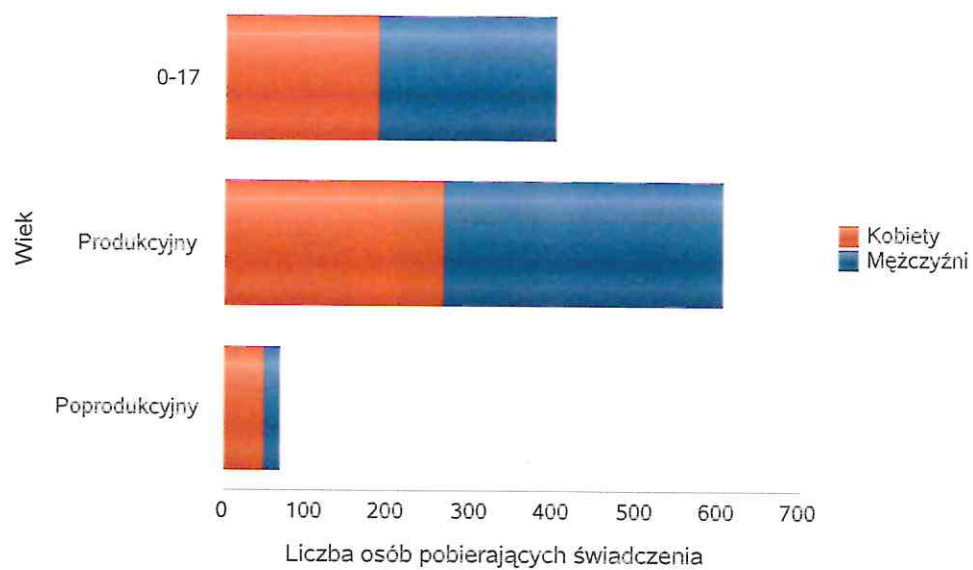
	Liczba świadczeniobiorców					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gmina	1 165	1 050	935	860	764	674
Powiat (średnia)	504	453	411	373	343	293
Województwo (średnia)	884	805	710	646	600	541

Liczba świadczeniobiorców

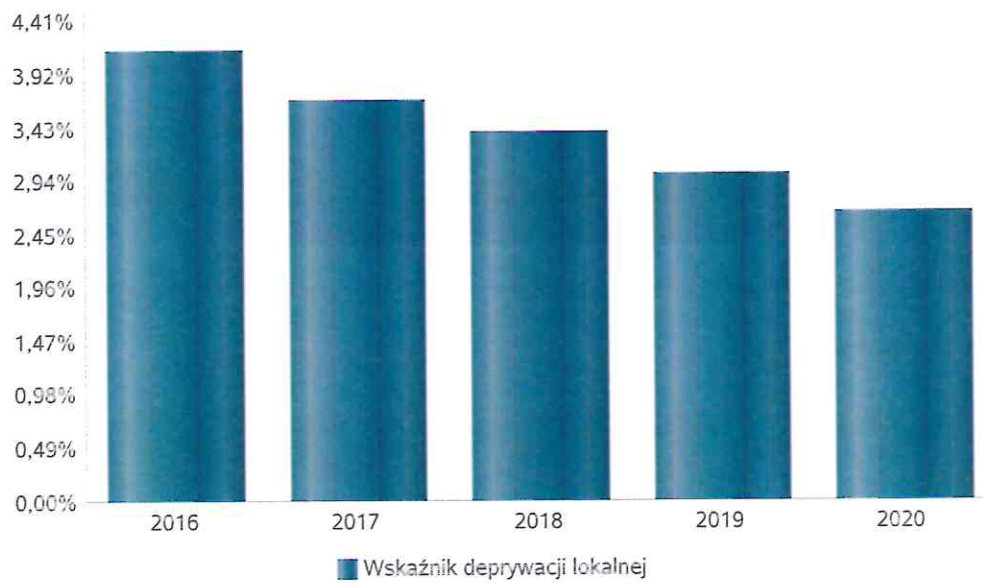
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć wg liczby wypłaconych świadczeń w 2020 r.

Grupa	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
0-17	401	186	215
Produkcyjny	604	266	338
Poprodukcyjny	68	48	20

Wskaźnik deprywacji lokalnej

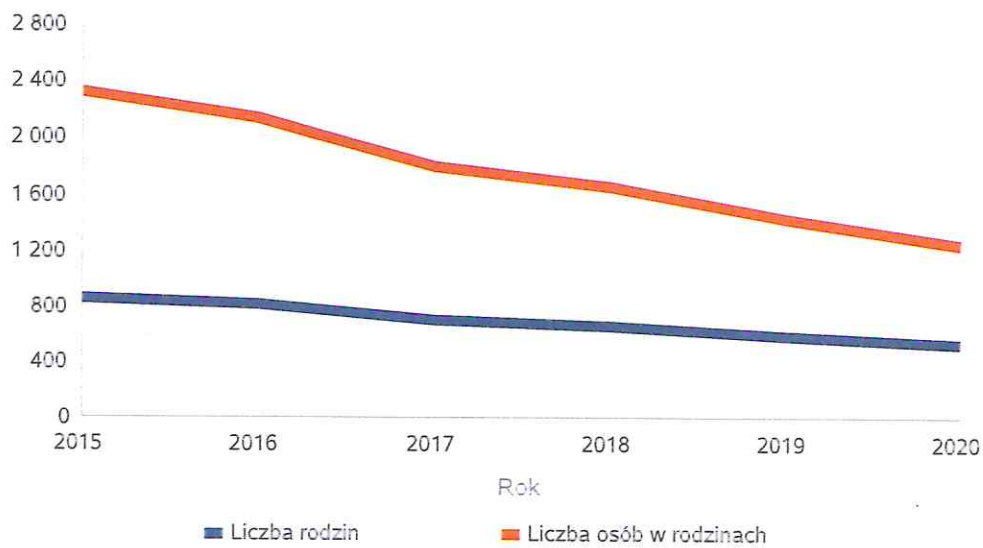
Rok	Wskaźnik deprywacji lokalnej
2016	4,14%
2017	3,68%
2018	3,38%
2019	3,00%
2020	2,65%

Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2015	855	2 332
2016	814	2 149
2017	709	1 802
2018	662	1 658
2019	585	1 426
2020	534	1 240

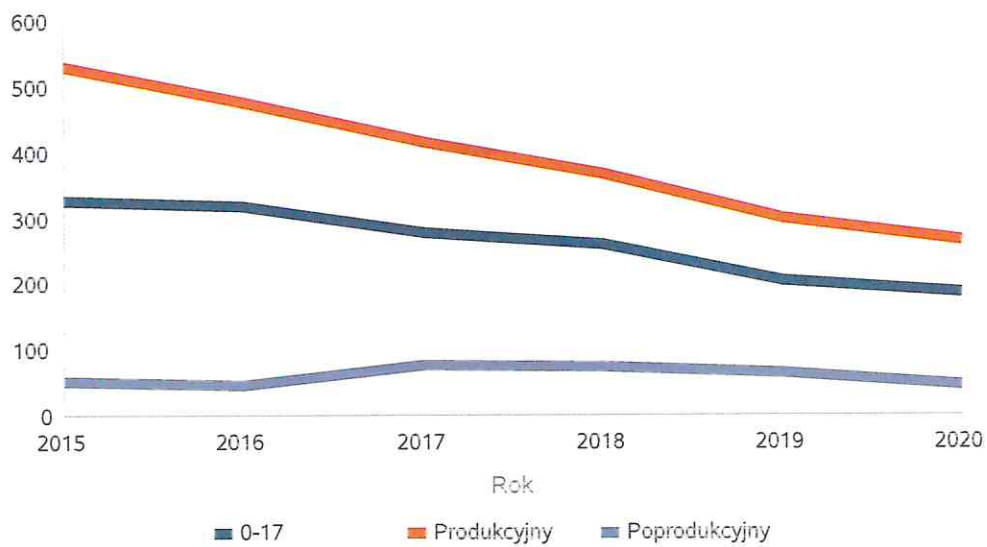
Korzystający z pomocy społecznej

Liczba kobiet korzystających z pomocy społecznej.

		Liczba kobiet korzystających z pomocy					
Poziom	Wiek	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Bytów	0-17	328	320	280	261	205	186
	Produkcyjny	533	476	417	367	299	266
	Poprodukcyjny	53	48	76	74	66	48
Powiat (średnia)	0-17	170	150	131	118	104	91
	Produkcyjny	168	154	122	108	93	87
	Poprodukcyjny	21	20	25	24	22	18
Województwo (średnia)	0-17	216	186	148	132	120	106
	Produkcyjny	284	246	215	179	164	158
	Poprodukcyjny	68	73	83	80	83	74

Liczba kobiet korzystających z pomocy

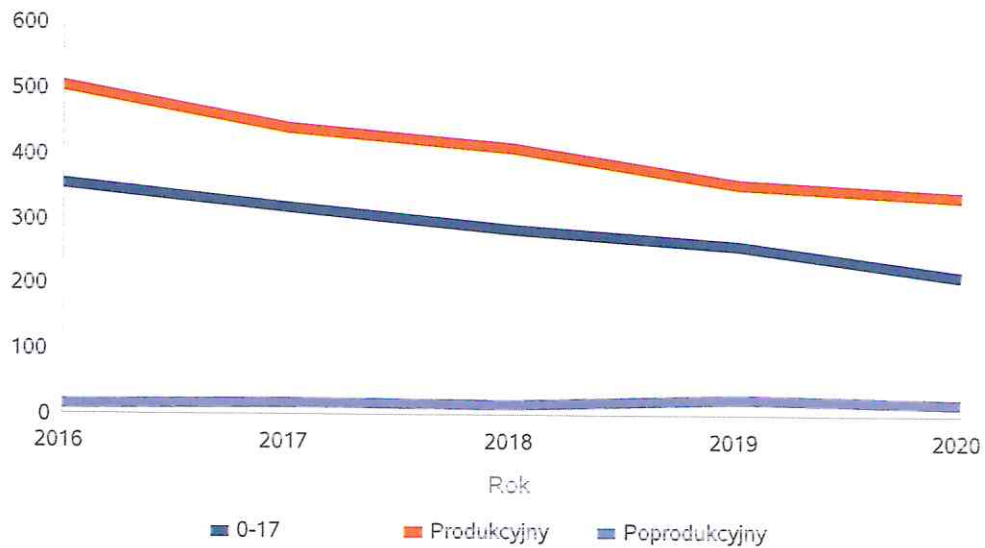

Liczba mężczyzn korzystających z pomocy społecznej.

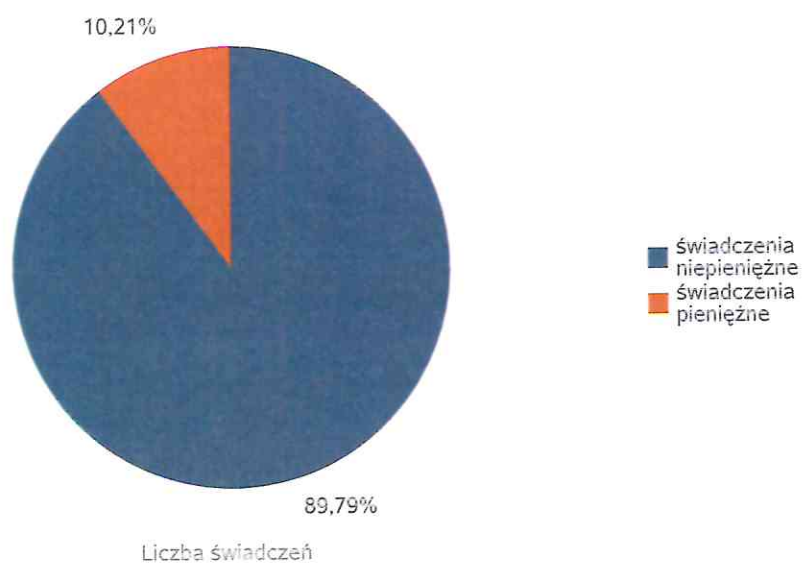
		Liczba mężczyzn korzystających z pomocy				
Poziom	Wiek	2016	2017	2018	2019	2020
Bytów	0-17	356	319	285	261	215
	Produkcyjny	506	440	409	356	338
	Poprodukcyjny	17	18	17	24	20
Powiat (średnia)	0-17	162	148	132	120	100
	Produkcyjny	158	135	123	113	111
	Poprodukcyjny	9	10	10	10	9
Województwo (średnia)	0-17	197	160	142	130	115
	Produkcyjny	268	251	213	202	199
	Poprodukcyjny	26	31	29	30	29

Liczba mężczyzn korzystających z pomocy

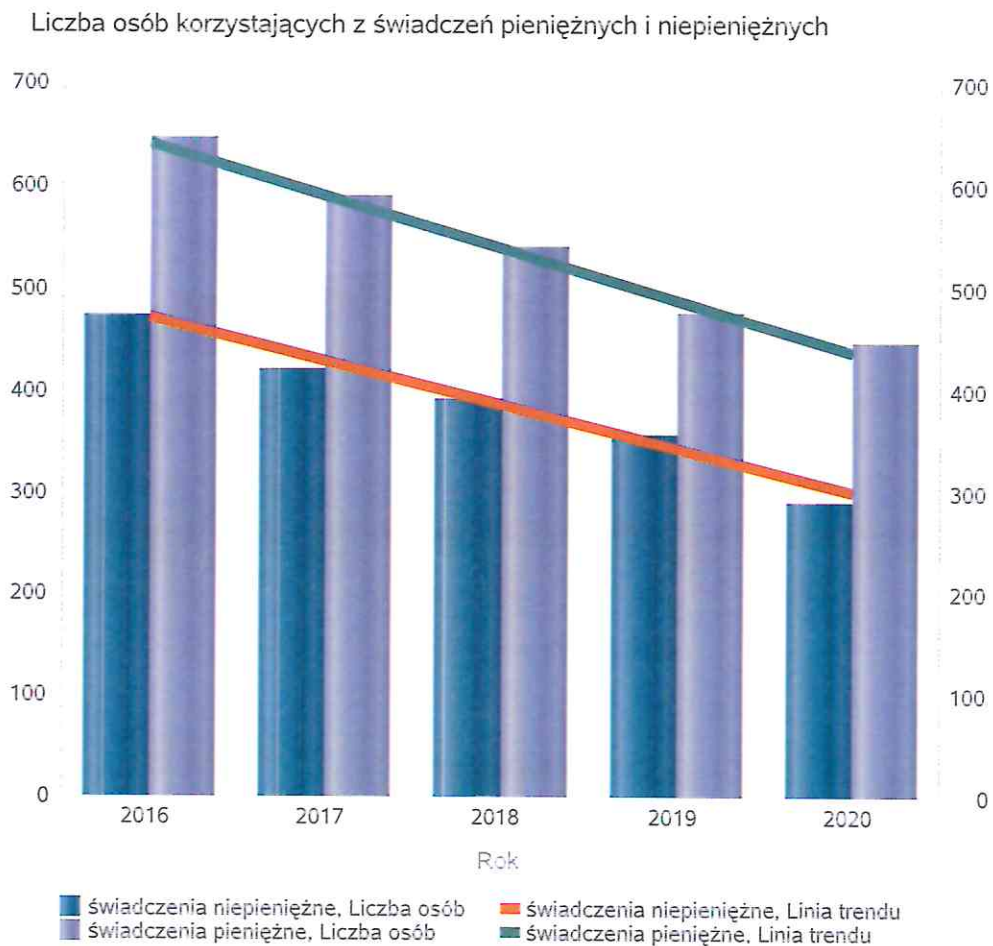
Liczba świadczeń pieniężnych i niepieniężnych z pomocy społecznej w roku.

Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń
świadczenia niepieniężne	37 183
świadczenia pieniężne	4 228

Liczba osób korzystających z świadczeń pieniężnych i niepieniężnych

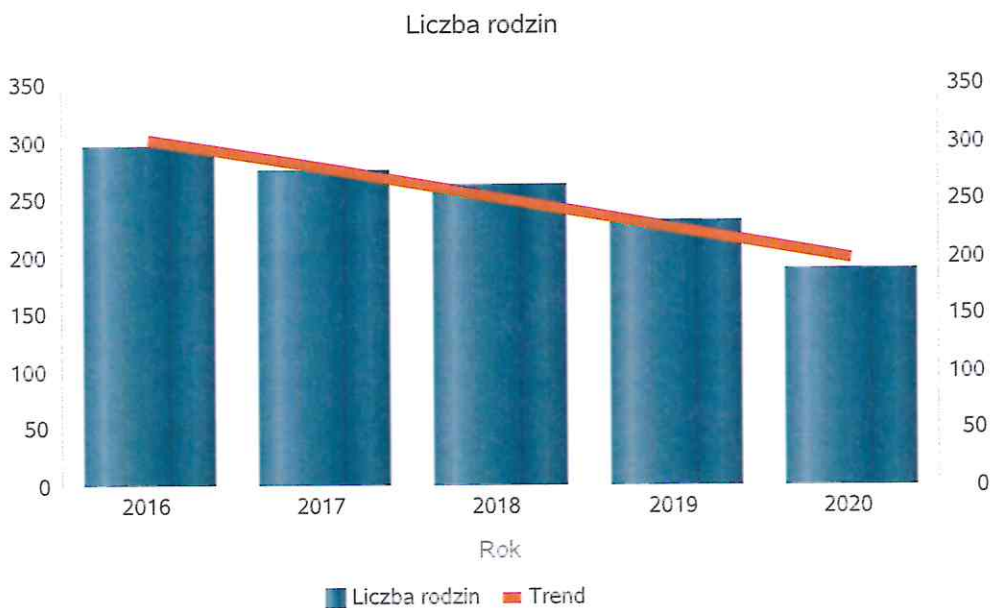
Rodzaj świadczenia	Liczba osób				
	2016	2017	2018	2019	2020
świadczenia niepieniężne	474	421	392	358	290
świadczenia pieniężne	648	591	541	477	448

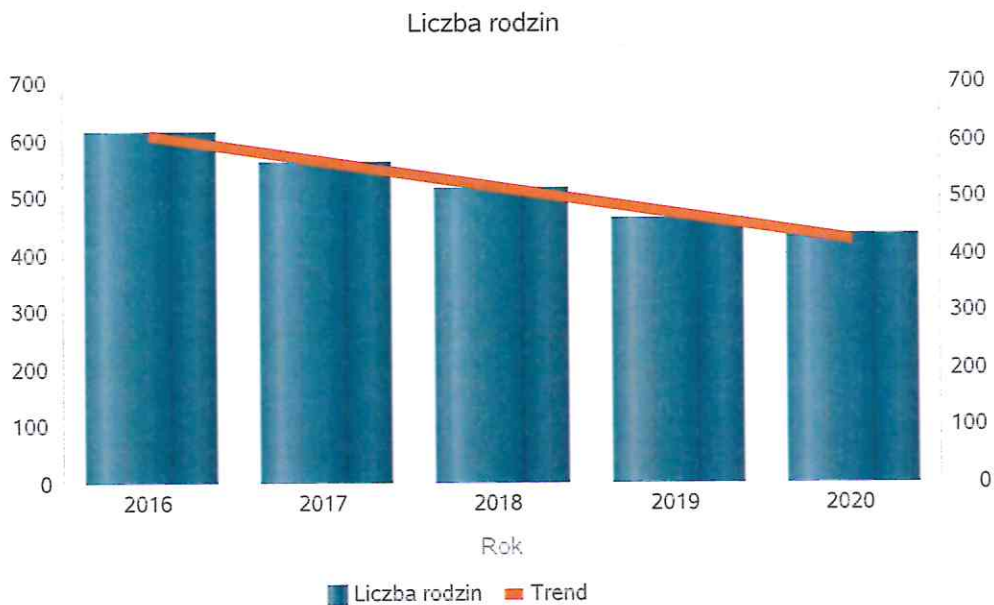
Liczba rodzin korzystających z świadczeń pieniężnych i niepieniężnych.

Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin				
	2016	2017	2018	2019	2020
świadczenia niepieniężne	297	275	263	232	189
świadczenia pieniężne	614	560	517	462	436

świadczenia niepieniężne

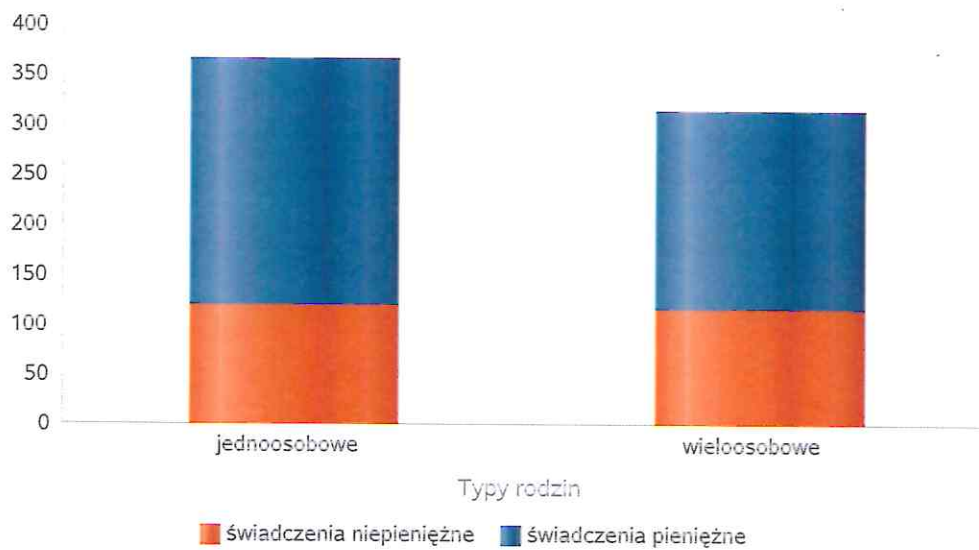
świadczenia pieniężne

Rodzaje świadczeń, z których korzystają poszczególne typy rodzin w 2020 roku.

Typy rodzin	Liczba rodzin pobierających świadczenia		
	Ogółem	Świadczenia pieniężne	Świadczenia niepieniężne
jednoosobowe	258	245	121
wielooosobowe	231	199	116

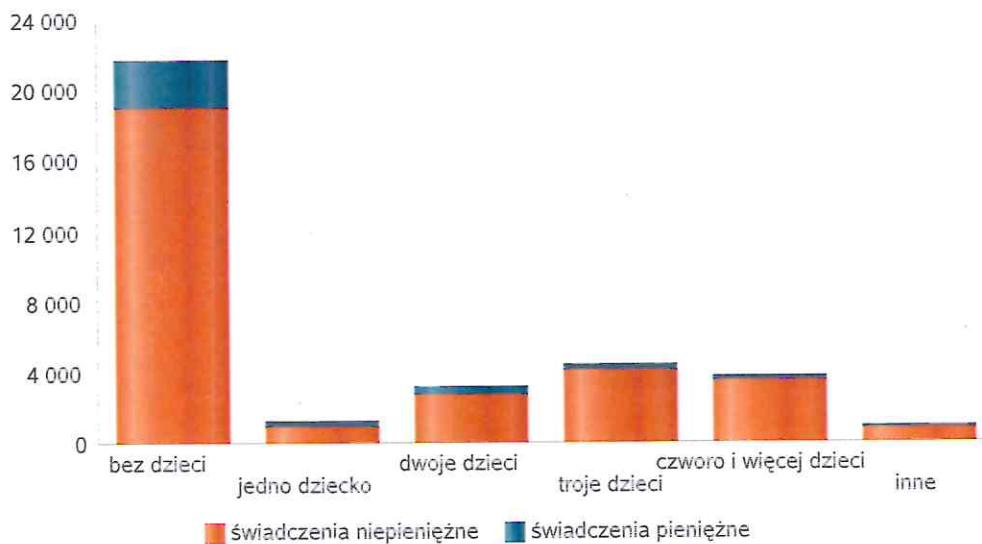
Liczba rodzin pobierających świadczenia

Rodzaje świadczeń, z których korzystają poszczególne typy rodzin ze względu na liczbę dzieci w 2020 roku.

Typ rodziny	Liczba świadczeń		
	Ogółem	Świadczenia pieniężne	Świadczenia niepieniężne
bez dzieci	21841	2819	19022
jedno dziecko	1257	340	917
dwoje dzieci	3230	451	2779
troje dzieci	4457	344	4113
czworo i więcej dzieci	3782	180	3602
inne	912	94	818

Liczba świadczeń

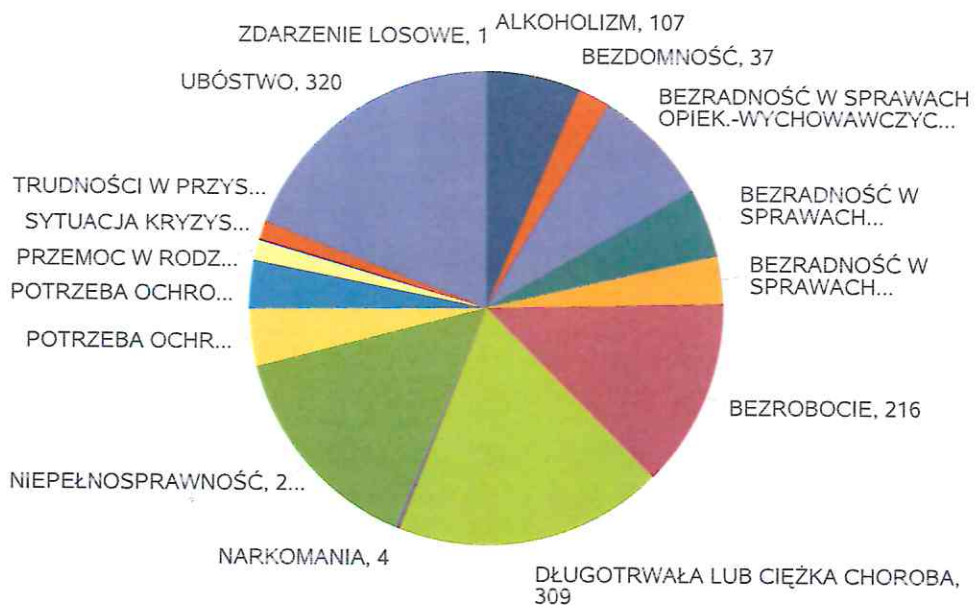

Powody udzielania pomocy rodzinom w 2020 roku.

Powody udzielenia pomocy i wsparcia - ranking	LICZBA RODZIN OGÓŁEM
UBÓSTWO	320
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	309
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	248
BEZROBOCIE	216
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	136
ALKOHOLIZM	107
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM - W TYM: RODZINY NIEPEŁNE	79
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	66
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA - W TYM: POTRZEBA OCHRONY WIELODZIETNOŚCI	55
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM - W TYM: RODZINY WIELODZIETNE	54
BEZDOMNOŚĆ	37
PRZEMOC W RODZINIE	23
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	22
NARKOMANIA	4
SYTUACJA KRYZYSOWA	1
ZDARZENIE LOSOWE	1

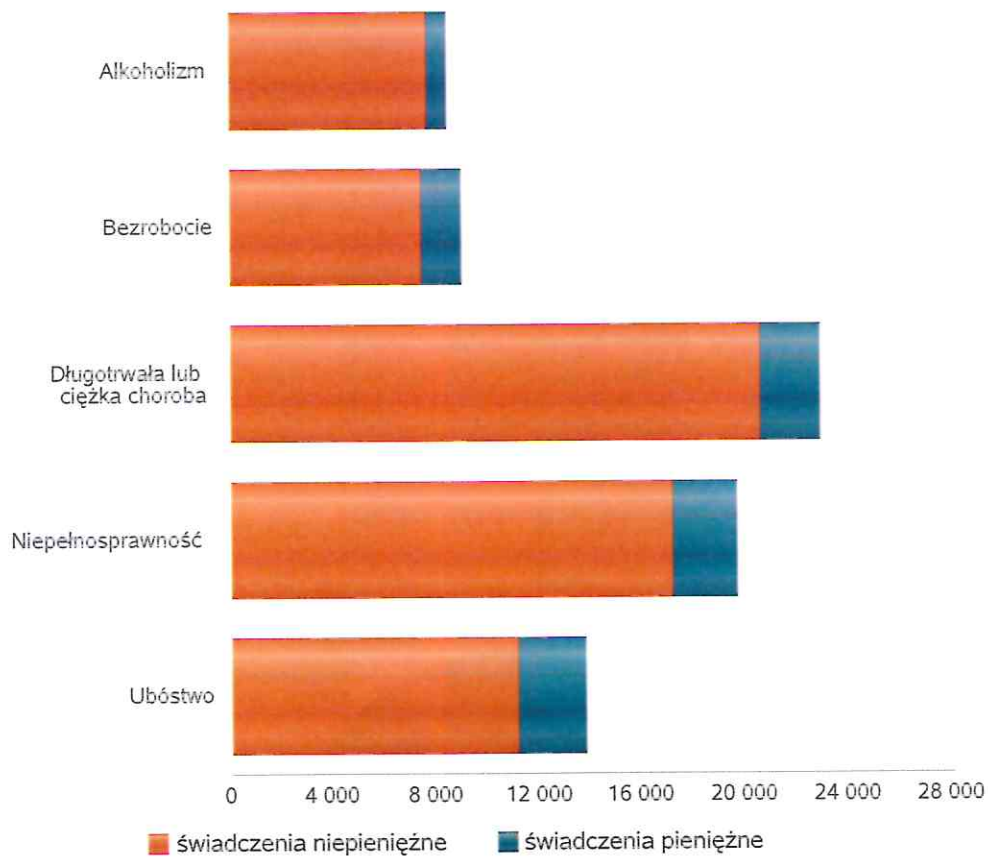
Powody udzielenia pomocy i wsparcia

Główne powody przyznania świadczeń w roku.

Powód przyznania	Ogółem	Liczba świadczeń	
		świadczenia niepieniężne	świadczenia pieniężne
Długotrwała lub ciężka choroba	22 861	20 493	2 368
Niepełnosprawność	19 585	17 104	2 481
Ubóstwo	13 745	11 096	2 649
Bezrobocie	8 930	7 441	1 489
Alkoholizm	8 381	7 614	767

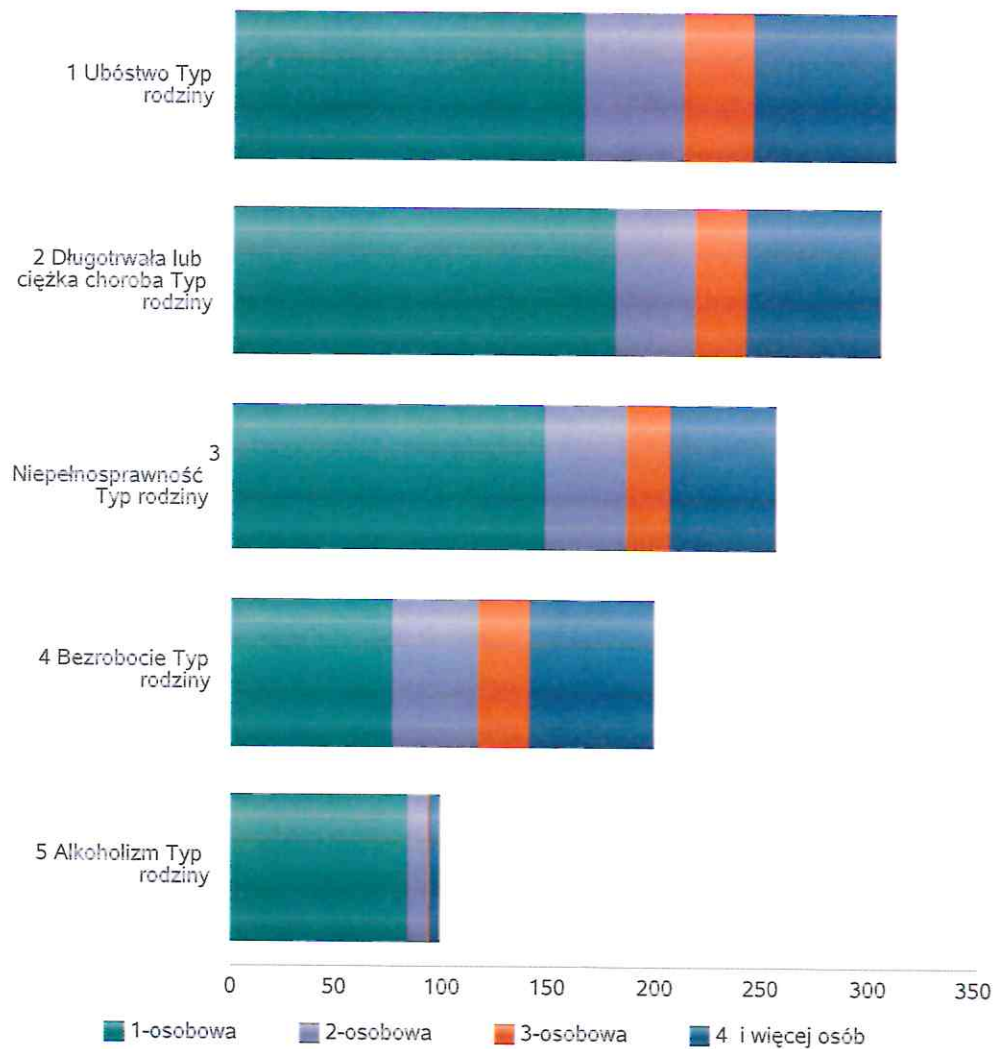
Liczba świadczeń

Główne powody przyznawania pomocy dla rodzin jednoosobowych i wieloosobowych

Powód przyznania	Ogółem	Typ rodziny			
		1-osobowa	2-osobowa	3-osobowa	4 i więcej osób
Ubóstwo	310	164	47	33	66
Długotrwała lub ciężka choroba	303	179	38	24	62
Niepełnosprawność	255	147	38	20	50
Bezrobocie	198	76	40	24	58
Alkoholizm	98	83	9	1	5

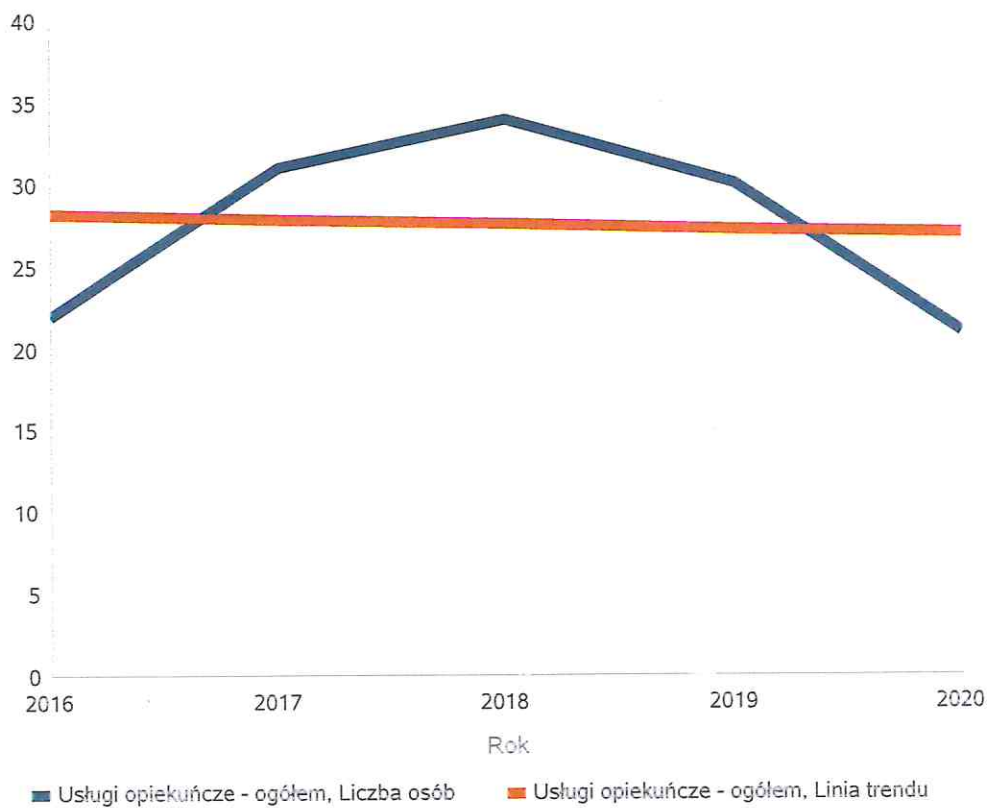
Liczba rodzin pobierających świadczenia wg powodów

Liczba osób korzystających ze usług opiekuńczych.

Rok	Liczba osób
2016	22
2017	31
2018	34
2019	30
2020	21

Liczba osób

Liczba osób korzystających z specjalistycznych usług opiekuńczych.

Rok	Liczba osób
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0

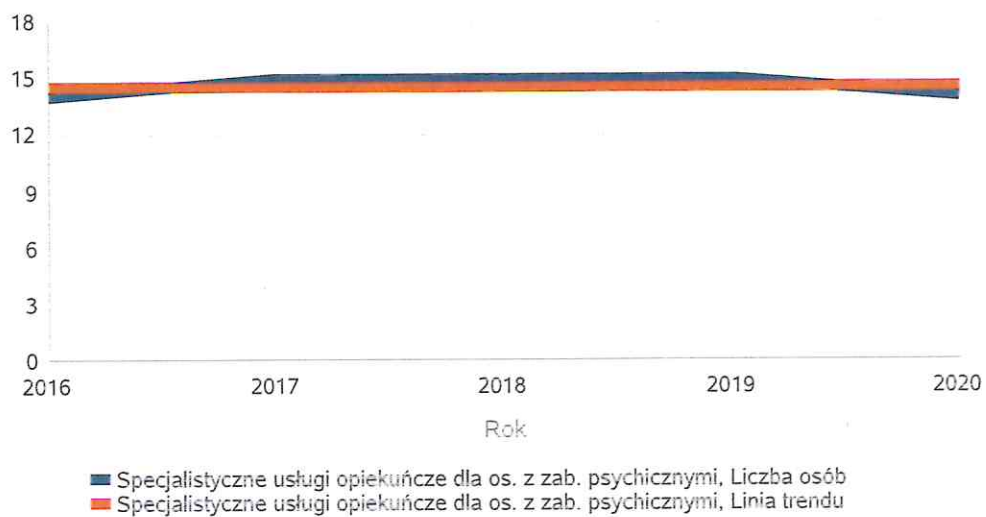
Liczba osób

Liczba osób korzystających z usług specjalistycznych opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Rok	Liczba osób
2016	14
2017	15
2018	15
2019	15
2020	14

Liczba osób

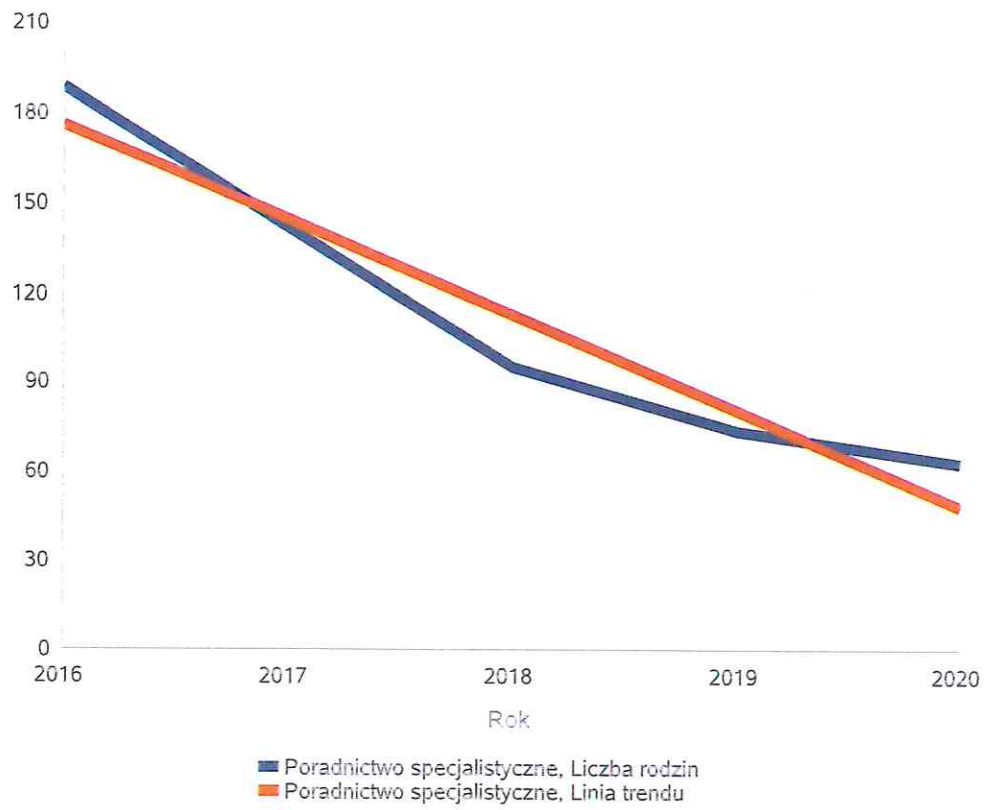

Liczba rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego.

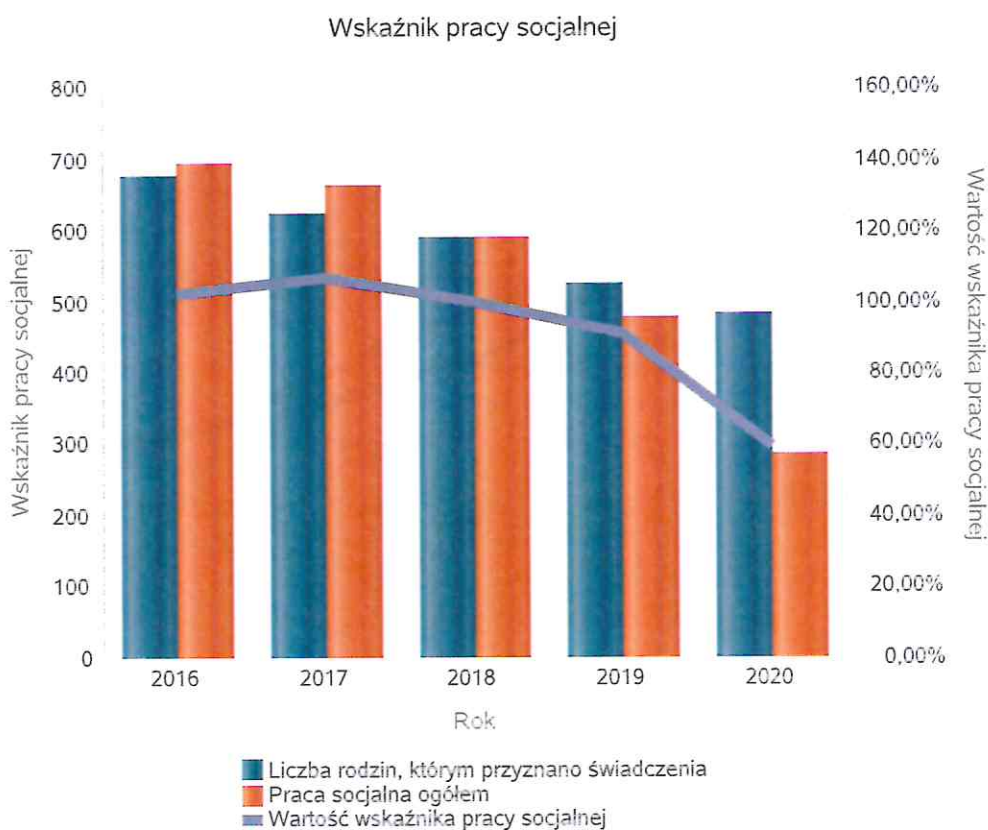
Rodzaj	Liczba rodzin w latach				
	2016	2017	2018	2019	2020
Poradnictwo specjalistyczne	189	142	95	74	63

Liczba rodzin

Wskaźnik pracy socjalnej - wskaźnik obliczany jako stosunek liczby rodzin objętych pracą socjalną do rodzin osób, którym przyznano świadczenie pomnożony przez 100%.

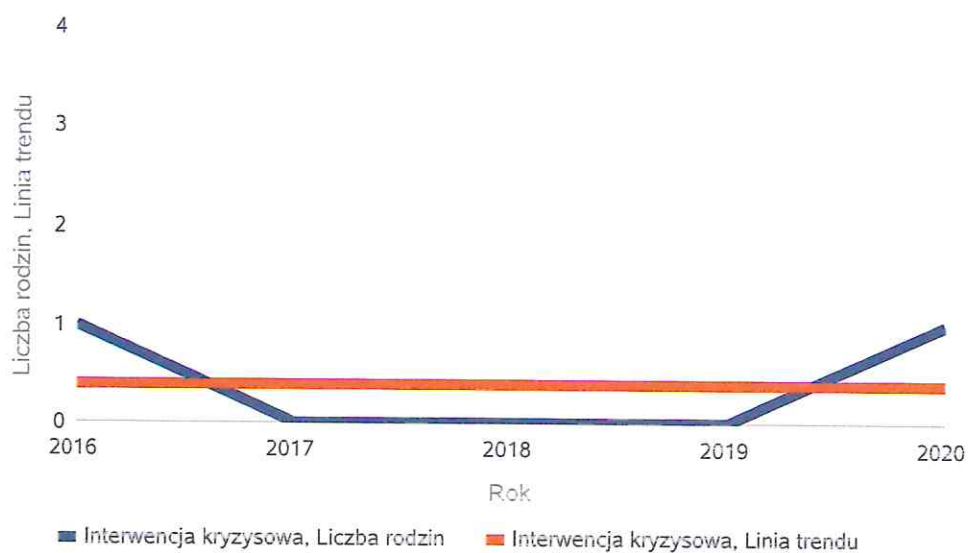
	2016	2017	2018	2019	2020
Wskaźnik pracy socjalnej	102,21%	106,75%	99,83%	91,03%	59,34%
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia	678	622	590	524	482
Praca socjalna ogółem	693	664	589	477	286

Liczba rodzin korzystających z interwencji kryzysowej.

	Liczba rodzin				
Udzielone świadczenia	2016	2017	2018	2019	2020
Interwencja kryzysowa	1	0	0	0	1

Liczba rodzin korzystających z interwencji kryzysowej

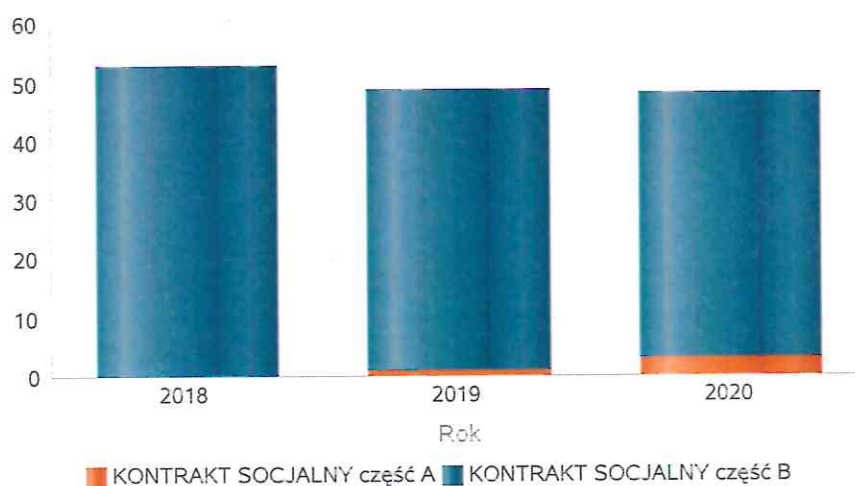

Kontrakt socjalny.

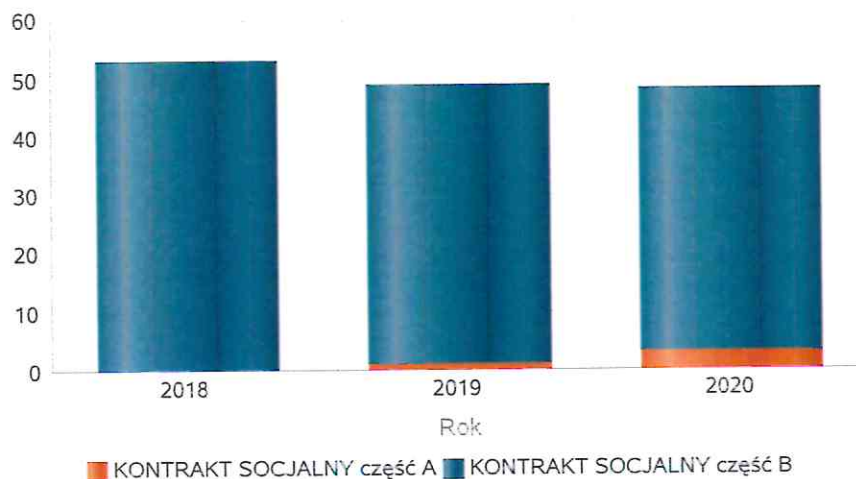
Wskaźnik obliczany jako udział osób objętych kontraktem socjalnym typu A i typu B w ogólnej liczbie osób nim objętych.

Rok	Praca socjalna	Liczba kontraktów/projektów	Liczba osób objętych kontraktami/projektami socjalnymi
2018	KONTRAKT SOCJALNY część A	0	0
	KONTRAKT SOCJALNY część B	53	53
2019	KONTRAKT SOCJALNY część A	1	1
	KONTRAKT SOCJALNY część B	48	48
2020	KONTRAKT SOCJALNY część A	3	3
	KONTRAKT SOCJALNY część B	45	45

Liczba kontraktów/projektów

Liczba osób objętych kontraktami/projektami socjalnymi

Liczba projektów socjalnych w odniesieniu do liczby osób nimi objętych.

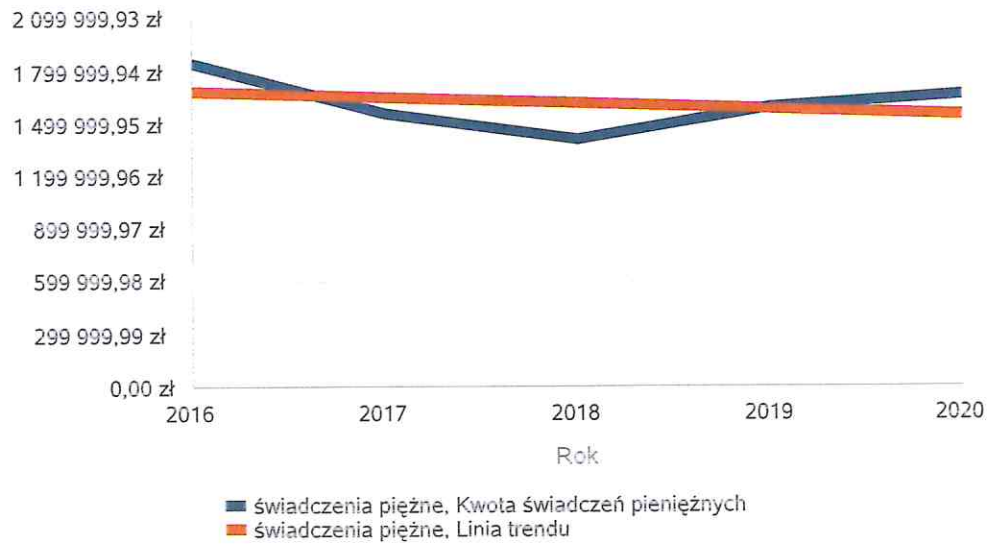
	2017	2018	2019	2020
LICZBA KONTRAKTÓW/PROJEKTÓW SOCJALNYCH	5	5	5	1
LICZBA OSÓB OBJĘTA KONTRAKTAMI/PROJEKTAMI SOCJALNYMI	492	407	269	106

Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej

Rok	Kwota świadczeń pieniężnych
2016	1 847 860,74 zł
2017	1 564 775,86 zł
2018	1 412 925,13 zł
2019	1 590 448,36 zł
2020	1 657 985,82 zł

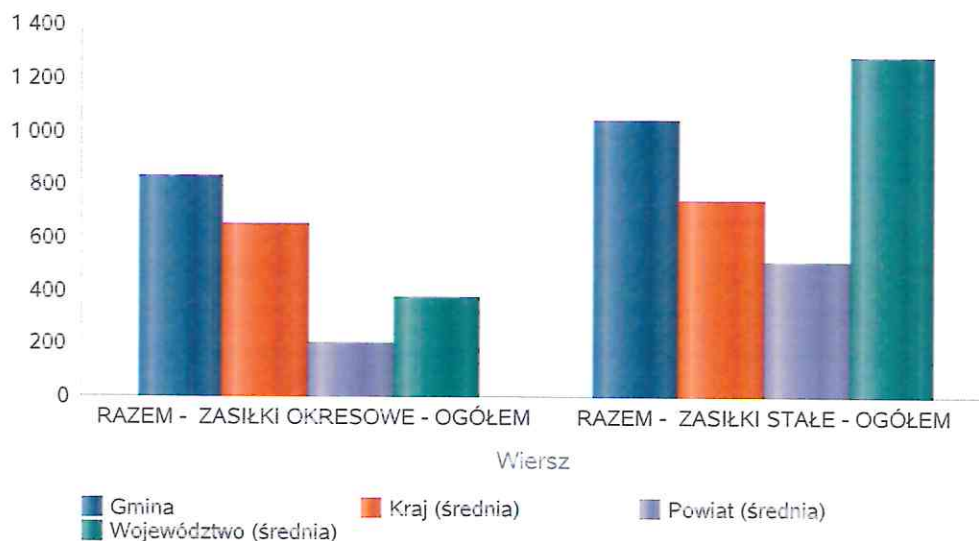
Kwota świadczeń pieniężnych

Podstawowe statystyki dla świadczeń pieniężnych

Poziom	Wiersz	Liczba świadczeń
Gmina	RAZEM - ZASIŁKI OKRESOWE - OGÓŁEM	835
	RAZEM - ZASIŁKI STAŁE - OGÓŁEM	1 044
Powiat (średnia)	RAZEM - ZASIŁKI OKRESOWE - OGÓŁEM	201
	RAZEM - ZASIŁKI STAŁE - OGÓŁEM	512
Województwo (średnia)	RAZEM - ZASIŁKI OKRESOWE - OGÓŁEM	379
	RAZEM - ZASIŁKI STAŁE - OGÓŁEM	1 286
Kraj (średnia)	RAZEM - ZASIŁKI OKRESOWE - OGÓŁEM	653
	RAZEM - ZASIŁKI STAŁE - OGÓŁEM	745

Liczba świadczeń

**DANE O KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY I WSPARCIA
w całym okresie sprawozdawczym**

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2019	Rok oceny 2020	Prognoza 2021
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA				
Liczba osób	1	1 426	1 240	1 245
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE				
Liczba osób	2	764	674	675
W tym: osoby długotrwale korzystające	3	461	397	398
Wiek 0-17	4	253	199	200
Wiek produkcyjny *	5	424	412	413
Wiek poprodukcyjny **	6	92	64	65
Liczba rodzin	7	524	482	483
Liczba osób w rodzinach	8	1 286	1 122	1 125
w tym: KOBIETY (z wierszy 2-6)				
Ogółem	9	411	360	361
W tym: osoby długotrwale korzystające	10	242	199	200
Wiek 0-17	11	109	90	91
Wiek 18-59	12	241	226	227
Wiek 60 lat i więcej	13	61	44	45
OSOBY I RODZINY, Z KTÓRYMI PRZEPROWADZONO WYWIAD ŚRODOWISKOWY				
Liczba osób ogółem	14	607	441	445
Liczba rodzin	15	597	438	442
Liczba osób w rodzinach	16	1 431	1 012	1 024
KONTRAKT SOCJALNY				
Liczba zawartych kontraktów socjalnych - ogółem	17	49	48	49
Liczba osób objętych kontraktem socjalnym - ogółem	18	49	48	49

* wiek produkcyjny: kobiety w wieku 18-59 lat, mężczyźni 18-64 lat

** wiek poprodukcyjny: kobiety w wieku 60 i więcej, mężczyźni 65 i więcej

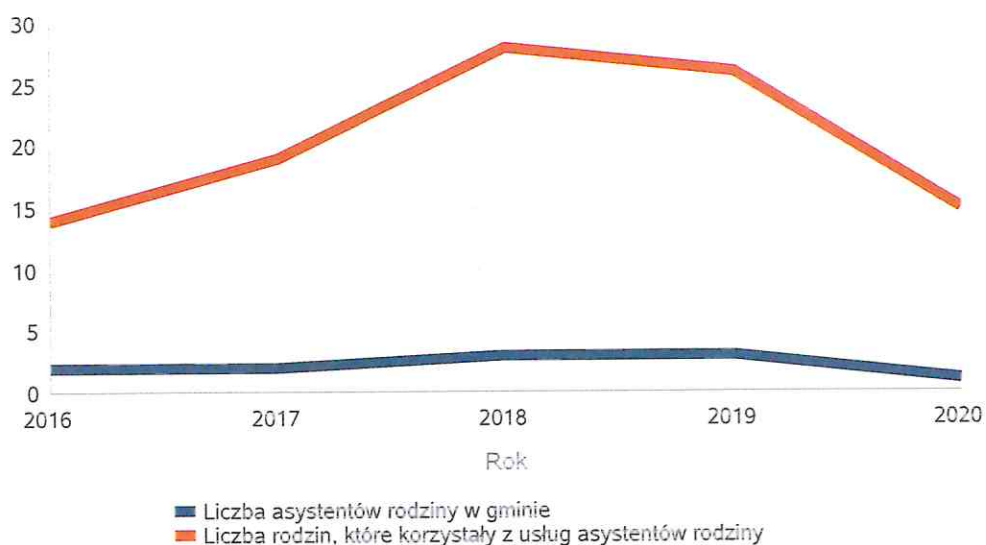
3.1. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia GMINA - ZADANIA OPS ORAZ MOPS, MOPR

Pomoc i wsparcie w Gminie Bytów z pomocy społecznej w 2020 roku w postaci świadczeń pieniężnych uzyskało 436 rodzin, zaś w postaci świadczeń niepieniężnych 189 rodzin. Odpłatność Gminy Bytów za pobyt w domu pomocy społecznej dotyczyła 13 osób na kwotę 321.338,26 zł.

Liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny.

	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba asystentów rodziny w gminie	2	2	3	3	1
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystentów rodziny	14	19	28	26	15

Liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin

Dane o korzystających z pomocy i wsparcia
GMINA - ZADANIA OPS ORAZ MOPS, MOPR
wypełniana wyłącznie przez gminy i miasta na prawach powiatu
w całym okresie sprawozdawczym

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2019	Rok oceny 2020	Prognoza 2021
ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ				
ZASIŁEK STAŁY				
Liczba osób	1	118	104	110
Kwota świadczeń w złotych	2	543 808	533 530	550 000
W tym: (wiersze 3-6)				
Zasiłek stały dla osób samotnie gospodarujących				
Liczba osób	3	97	88	92
Kwota świadczeń w złotych	4	402 899	493 844	508 000
Zasiłek stały dla osoby w rodzinie				
Liczba osób	5	23	18	20
Kwota świadczeń w złotych	6	50 909	39 886	42 000
ZASIŁEK OKRESOWY				
Liczba osób	7	193	192	196
Kwota świadczeń w złotych	8	302 983	319 665	320 000
W tym: (wiersze 9-16)				
Zasiłek okresowy z tytułu bezrobocia				
Liczba osób	9	113	120	123
Kwota świadczeń w złotych	10	147 997	196 904	198 800
Zasiłek okresowy z tytułu długotrwałej choroby				
Liczba osób	11	66	33	36
Kwota świadczeń w złotych	12	51 065	27 845	31 200
Zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności				
Liczba osób	13	50	43	45
Kwota świadczeń w złotych	14	45 884	30 318	36 300
Zasiłek okresowy z tytułu możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego				
Liczba osób	15	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	16	0	0	0
Zasiłek okresowy kontynuowany niezależnie od dochodu na podstawie art. 38 ust. 4a i 4b				
Liczba osób	17	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	18	0	0	0
ZASIŁEK CELOWY OGÓLEM				
Liczba osób	19	437	407	408
Kwota świadczeń w złotych	20	736 676	799 657	713 520
W tym: (wiersze 21 - 22)				
ZASIŁEK CELOWY PRYZNANY W RAMACH PROGRAMU WIELOLETNIEGO "POSIŁEK W SZKOLE I W DOMU"				
Liczba osób	21	373	365	367
Kwota świadczeń w złotych	22	603 551	710 212	610 000
ZASIŁEK CELOWY PRYZNANY NIEZALEŻNIE OD DOCHODU na podstawie art. 39a ust. 1 i 2				

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2019	Rok oceny 2020	Prognoza 2021
Liczba osób	23	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	24	0	0	0
ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ				
POSIŁEK OGÓŁEM				
Liczba osób	25	313	255	280
Kwota świadczeń w złotych	26	258 526	159 748	290 000
W tym: (z wierszy 25 - 26)				
DLA DZIECI				
Liczba osób	27	255	198	220
Kwota świadczeń w złotych	28	190 086	74 308	180 000
W tym (z wierszy 25-26):				
POSIŁEK świadczenie przyznane w ramach programu wieloletniego "Posiłek w szkole i w domu"				
Liczba osób	29	313	255	280
Kwota świadczeń w złotych	30	258 526	159 748	290 000
W tym (z wierszy 29-30):				
DLA DZIECI				
Liczba osób	31	258	204	220
Kwota świadczeń w złotych	32	190 086	74 308	180 000
SCHRONIENIE - OGÓŁEM				
Liczba osób	33	1	1	3
Kwota świadczeń w złotych	34	2 215	2 511	48 910
UBRANIE				
Liczba osób	35	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	36	0	0	0
SPRAWIENIE POGRZEBU				
Liczba rodzin	37	2	2	2
Kwota świadczeń w złotych	38	8 000	8 000	8 000
ODPŁATNOŚĆ GMINY ZA POBYT W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ				
Liczba osób	39	14	13	13
Kwota świadczeń w złotych	40	343 235	321 338	494 000
WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA				
Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny	41	26	15	15
Liczba rodzin wspierających	42	0	0	0
Liczba asystentów rodziny	43	3	2	2
Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w złotych	44	182 605	272 666	350 000

4. Inne rodzaje pomocy i świadczeń

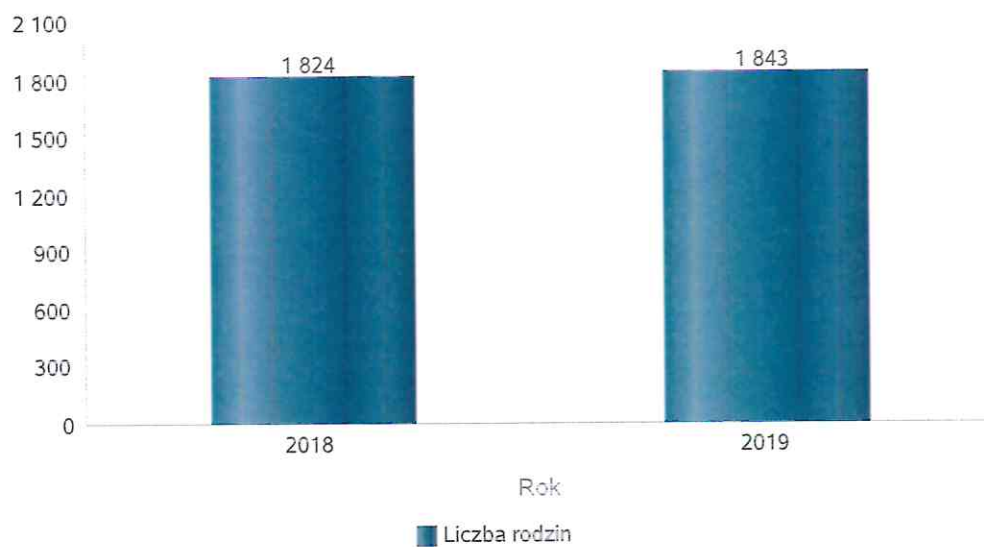
Obok działalności w sferze pomocy społecznej MOPS w Bytowie realizuje dodatkowe zadania, określone jako system świadczeń pieniężnych na rzecz rodziny. System ten obejmuje wypłatę świadczeń, które stanowią zadania zlecone z zakresu administracji rządowej. Przedstawione poniżej dane wskazują, że liczba osób objęta zasiłkami rodzinnymi i dodatkami do zasiłków rodzinnych uległa zmniejszeniu. Nastąpił spadek liczby osób, które otrzymały jednorazowy dodatek z tytułu urodzenia

dziecka i pomoc z tytułu tzw. becikowego. Obserwowany jest wzrost osób uprawnionych do zasiłku pielęgnacyjnego dla niepełnosprawnego dziecka. W 2020 roku zmniejszyła się liczba osób korzystających z funduszu alimentacyjnego.

Średnia liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego.
Dane za rok 2019 dotyczą okresu od stycznia do czerwca.

Rok	Liczba rodzin
2018	1 824
2019	1 843

Średnia liczba rodzin korzystających ze świadczeń wychowawczych

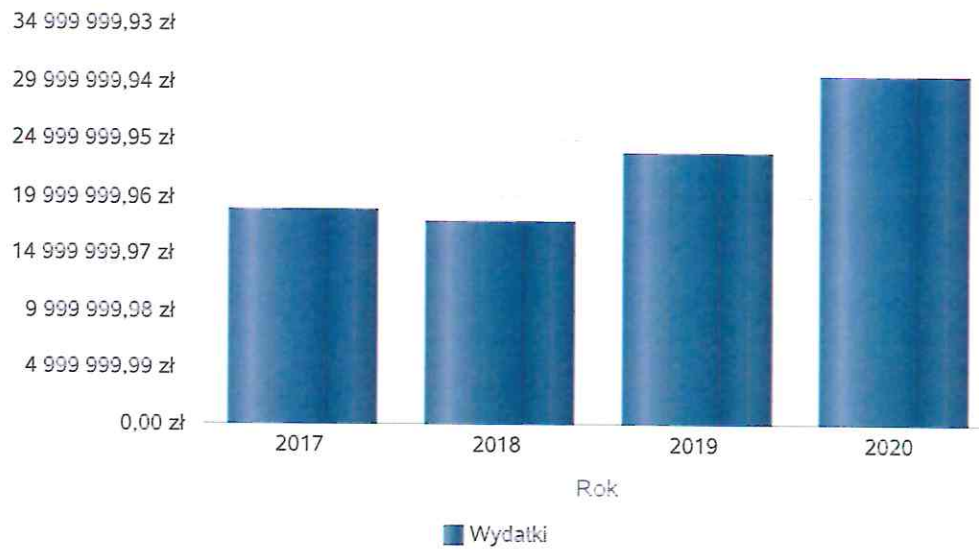

Świadczenie wychowawcze - kwota świadczeń.

Rok	Wydatki
2017	18 911 960,00 zł
2018	17 951 567,00 zł
2019	23 901 280,00 zł
2020	30 522 705,00 zł

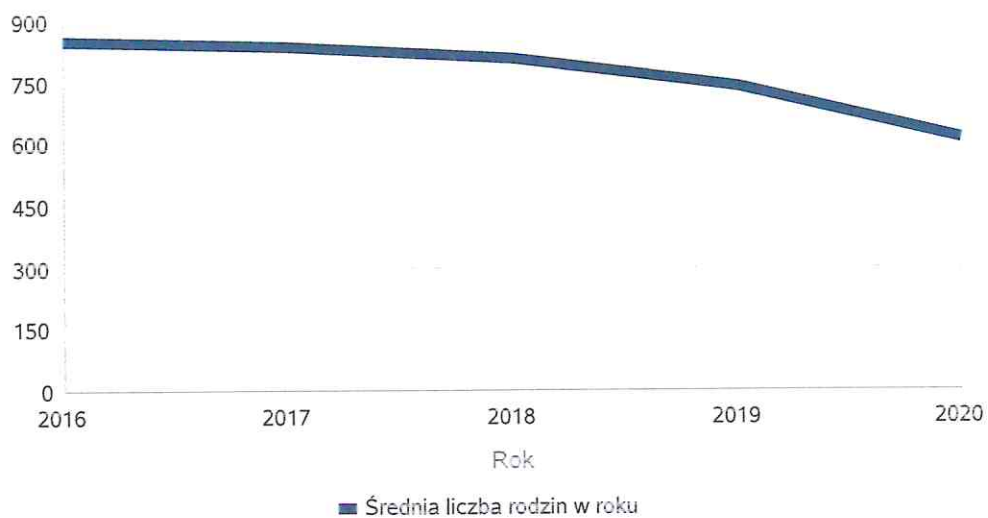
Świadczenie wychowawcze - kwota świadczeń

Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka.

	Liczba rodzin				
	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami	854	842	812	741	617

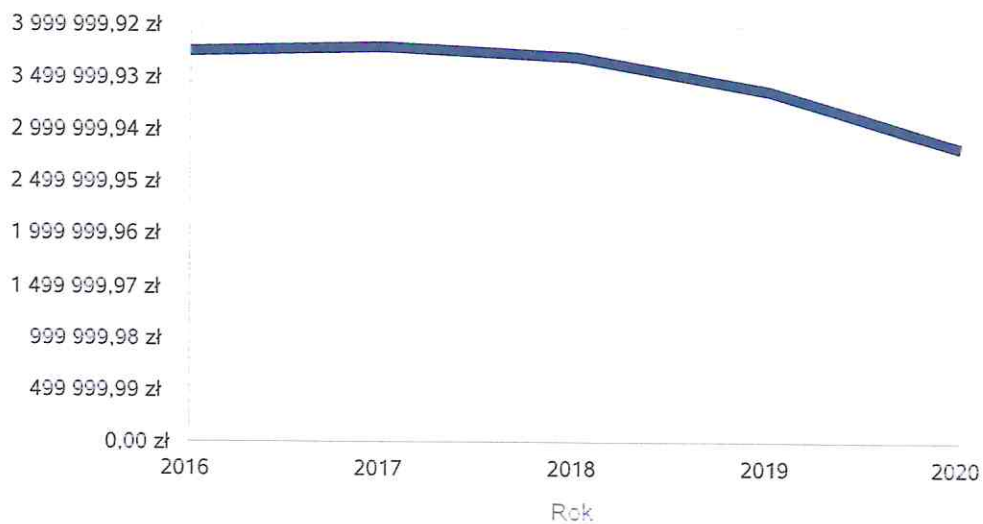
Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami

Kwotę zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami ogółem wypłaconych w ciągu roku.

Rok	Kwota
2016	3 764 782,18 zł
2017	3 806 178,79 zł
2018	3 708 419,53 zł
2019	3 376 744,63 zł
2020	2 849 943,38 zł

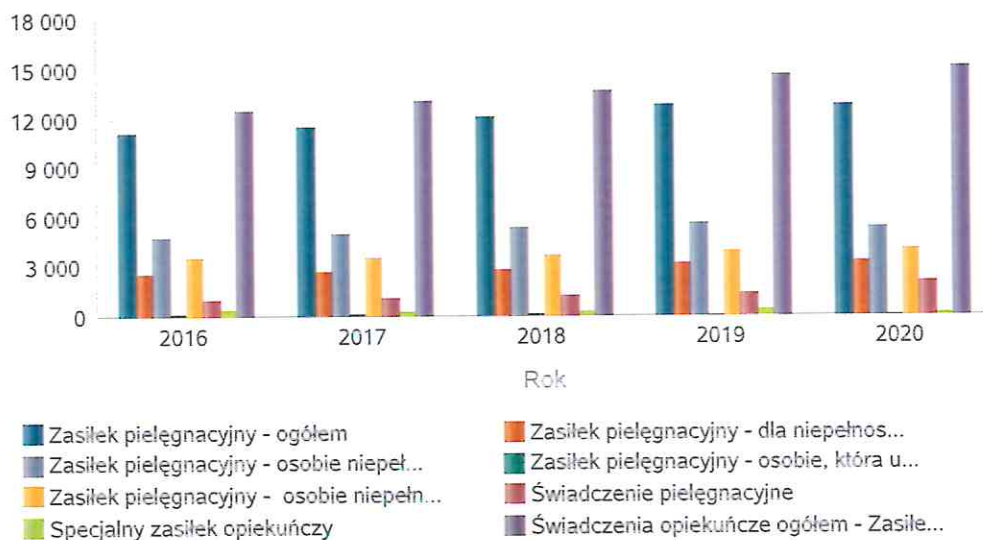
Kwota zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka

Liczba świadczeń: świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny, zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka, dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 lat o różnych stopniach niepełnosprawności, zasiłek pielęgnacyjny dla osób, które ukończyły 75 lat, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna.

Świadczenia opiekuńcze	Liczba świadczeń				
	2016	2017	2018	2019	2020
Zasiłek pielęgnacyjny - ogółem	11 064	11 520	12 078	12 805	12 872
Zasiłek pielęgnacyjny - dla niepełnosprawnego dziecka	2 547	2 683	2 821	3 161	3 384
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	4 824	5 067	5 401	5 608	5 374
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie, która ukończyła 75 lat	158	152	120	104	93
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia	3 535	3 618	3 736	3 932	4 021
Świadczenie pielęgnacyjne	1 080	1 166	1 312	1 418	2 137
Specjalny zasiłek opiekuńczy	362	347	341	403	174
Świadczenia opiekuńcze ogółem - Zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy	12 506	13 033	13 731	14 626	15 183

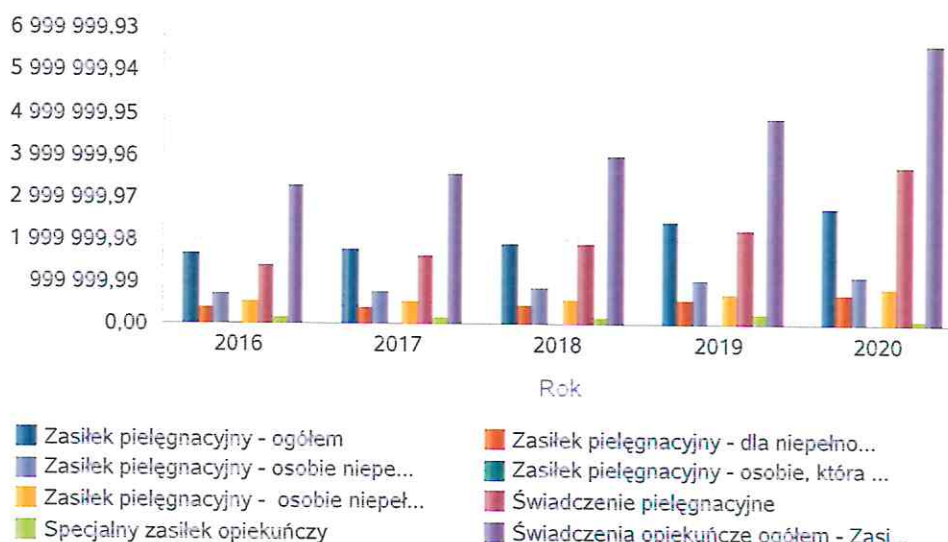
Liczba świadczeń

Kwota świadczeń: świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny, zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka, dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 lat o różnych stopniach niepełnosprawności, zasiłek pielęgnacyjny dla osób które ukończyły 75 lat, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna.

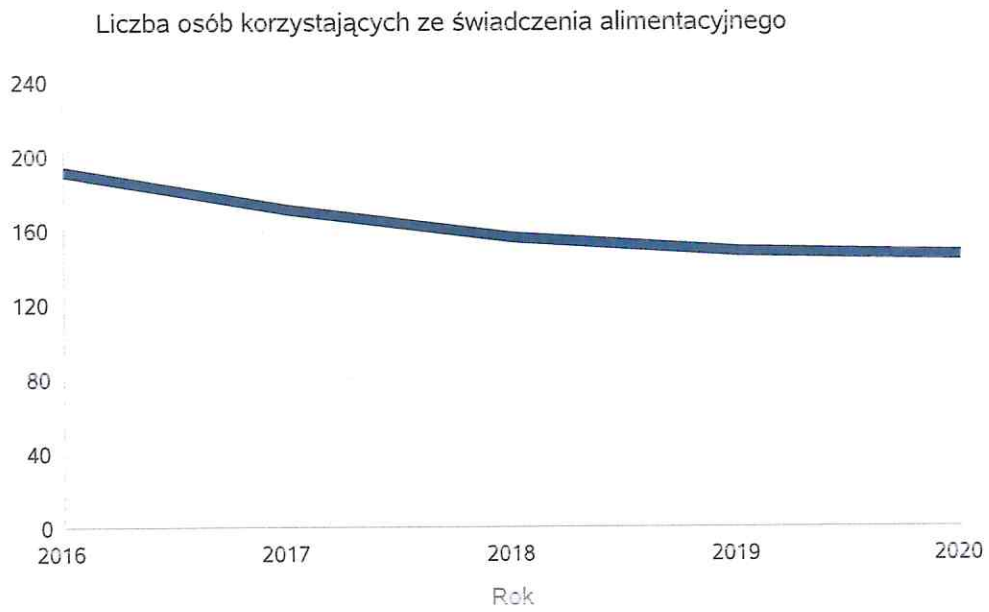
Świadczenia opiekuńcze	Kwota świadczeń				
	2016	2017	2018	2019	2020
Zasiłek pielęgnacyjny - ogółem	1 692 792,00	1 762 560,00	1 910 109,00	2 426 099,00	2 776 627,00
Zasiłek pielęgnacyjny - dla niepełnosprawnego dziecka	389 691,00	410 499,00	446 376,00	598 505,00	728 863,00
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	738 072,00	775 251,00	853 877,00	1 062 757,00	1 159 830,00
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie, która ukończyła 75 lat	24 174,00	23 256,00	18 988,00	19 620,00	20 073,00
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia	540 855,00	553 554,00	590 868,00	745 217,00	867 861,00
Świadczenie pielęgnacyjne	1 385 079,00	1 627 286,00	1 911 616,00	2 222 353,00	3 772 480,00
Specjalny zasiłek opiekuńczy	184 121,00	176 441,00	180 998,00	247 280,00	106 573,00
Świadczenia opiekuńcze ogółem - Zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy	3 261 992,00	3 566 287,00	4 002 723,00	4 895 732,00	6 655 680,00

Kwota świadczeń

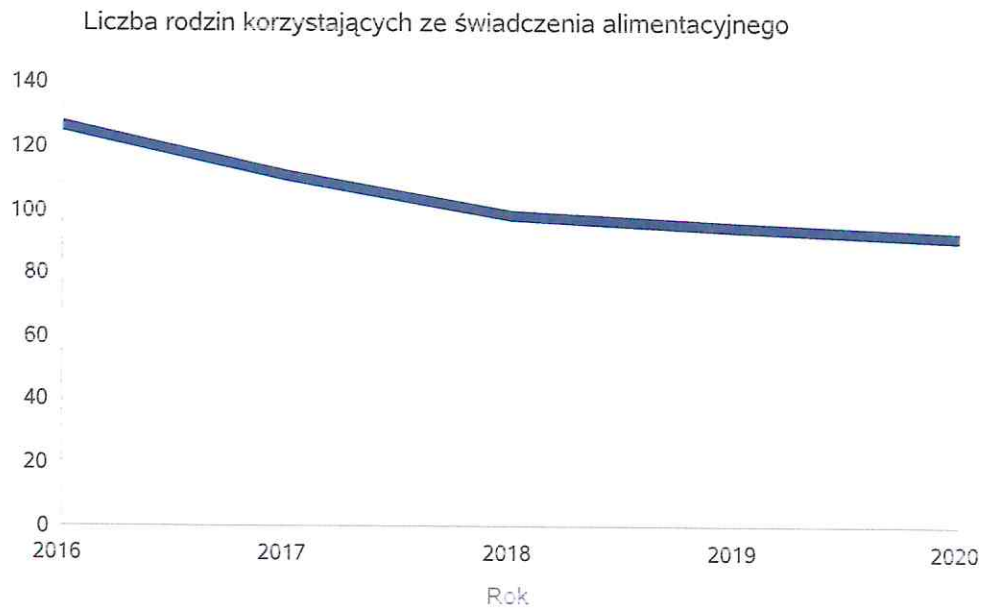
Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w poszczególnych latach.

	Liczba osób				
	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	192	171	156	149	147

Liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w poszczególnych latach.

	Liczba rodzin				
	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	127	111	98	95	92

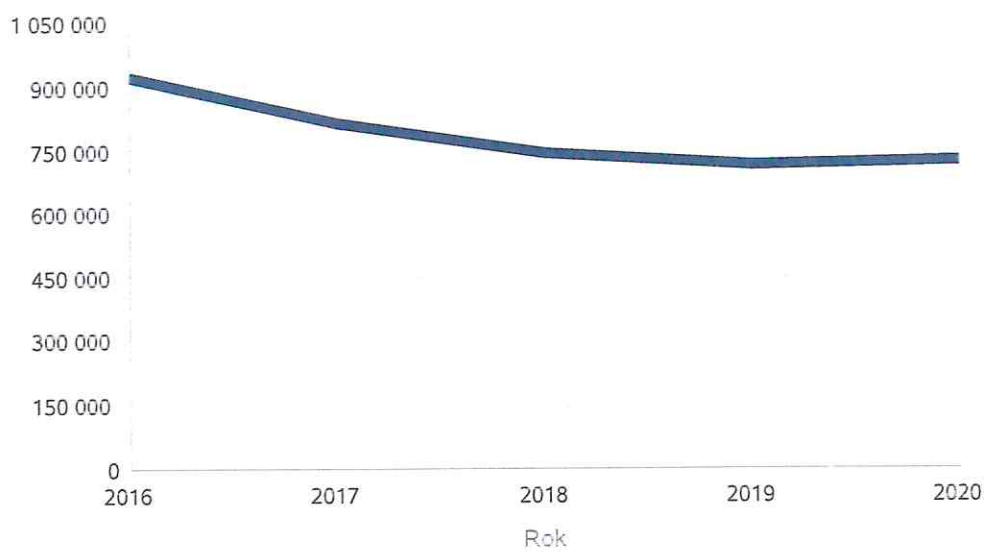

Kwota świadczeń z funduszu alimentacyjnego w poszczególnych latach [w zł].

	Kwota				
	2016	2017	2018	2019	2020
Ogólna kwota świadczeń z funduszu alimentacyjnego	927 933	817 165	745 340	719 255	728 412

Kwota świadczeń z funduszu alimentacyjnego

INNE RODZAJE POMOCY I ŚWIADCZEŃ

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2019	Rok oceny 2020	Prognoza 2021
DODATKI MIESZKANIOWE				
Liczba gospodarstw domowych	1	155	128	128
Kwota świadczeń w złotych	2	241 940	214 510	214 510
DODATKI ENERGETYCZNE				
Liczba gospodarstw domowych	3	51	42	42
Kwota świadczeń w złotych	4	6 523	4 349	4 349

5. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia

W gminie Bytów funkcjonuje ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi - Środowiskowy Dom Samopomocy. Wsparcie w nim w 2020 roku otrzymało 46 osób, w tym 44 z terenu gminy Bytów i 2 osoby z terenu gminy Lipnica. W roku oceny w Gminie Bytów został utworzony ośrodek wsparcia Dzienny Dom Senior+ , przeznaczony dla 15 uczestników. Centrum Integracji Społecznej działa w gminie Bytów od 2015 roku jako jednostka budżetowa Gminy. W roku oceny wyremontowano ogrzewalnię dla osób bezdomnych, dostosowując ją do obowiązujących standardów. W zasobach Gminy brak jest noclegowni lub schroniska dla osób bezdomnych, w związku z czym osoby wymagające umieszczenia w tych placówkach kierowane są poza naszą Gminę. MOPS ponosi opłaty za pobyt mieszkańców gminy Bytów niezdolnych do samodzielnej egzystencji, przebywających w domach pomocy społecznej. Na terenie gminy Bytów wsparcie specjalistycznego poradnictwa udzielane jest w jednostkach takich jak: MOPS, GKRPA - Punkt Konsultacyjno-Informacyjny, PCPR, PPP.

Liczba jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej o zasięgu lokalnym i o zasięgu ponadgminnym w podziale na instytucję prowadzącą w 2020 roku

Jednostka	INNY PODMIOT PROWADZĄCY - liczba jednostek	PODMIOT PROWADZĄCY - GMINA - liczba jednostek	PODMIOT PROWADZĄCY - POWIAT - liczba jednostek
DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ	0	0	0
MIESZKANIA CHRONIONE	0	0	0
NOCLEGOWNIE	0	0	0
OGRZEWALNIE	1	0	0
OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ	0	0	0
OŚRODKI WSPARCIA	1	1	0
PLACÓWKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA	0	0	0
RODZINNE DOMY POMOCY	0	0	0

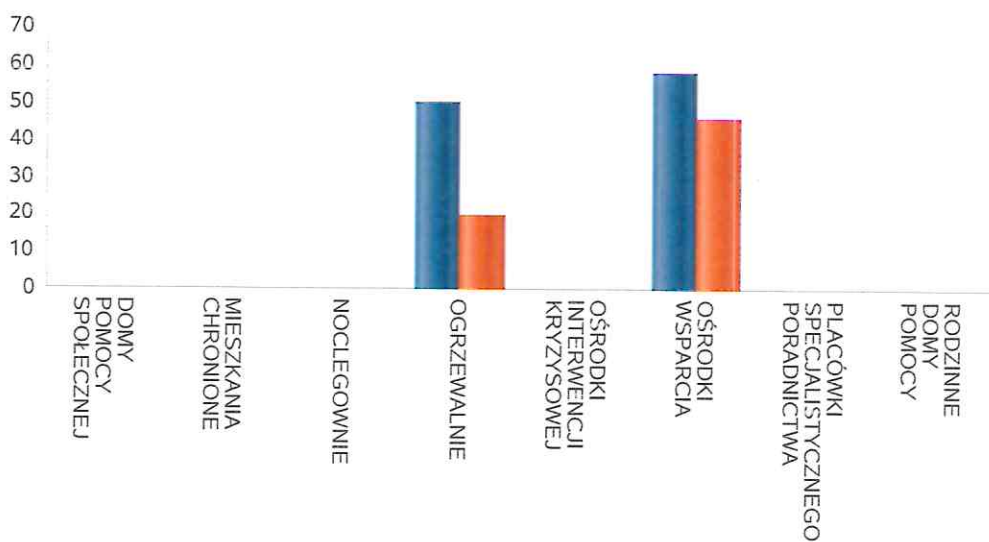
Liczba jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej

Liczba miejsc w jednostkach organizacyjnych pomocy i integracji społecznej o zasięgu lokalnym i o zasięgu ponadgminnym w 2020 roku.

Rodzaj placówki	liczba miejsc	liczba osób korzystających
DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ	0	0
MIESZKANIA CHRONIONE	0	0
NOCLEGOWNIE	0	0
OGRZEWALNIE	50	20
OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ		0
OŚRODKI WSPARCIA	58	46
PLACÓWKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA		0
RODZINNE DOMY POMOCY	0	0

Liczba miejsc w jednostkach organizacyjnych pomocy i integracji społecznej o zasięgu lokalnym i o zasięgu ponadgminnym

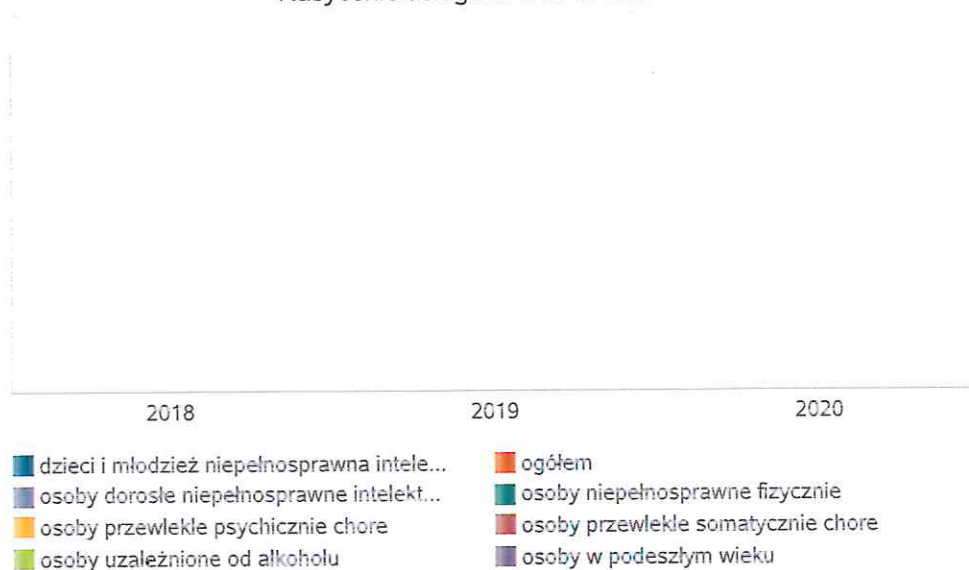

Nasylenie usługami w DPS.

Wskaźnik obliczany jako stosunek liczby osób umieszczonych w DPS pomnożony przez 100 do sumy liczby osób umieszczonych w DPS i liczby oczekujących.

Grupa osób	Wskaźnik nasycenia usługami w DPS-ach wyrażony w %		
	2018	2019	2020
ogółem			
osoby w podeszłym wieku			
osoby przewlekłe somatycznie chore			
osoby przewlekłe psychicznie chore			
osoby dorosłe niepełnosprawne intelektualnie			
dzieci i młodzież niepełnosprawna intelektualnie			
osoby niepełnosprawne fizycznie			
osoby uzależnione od alkoholu			

Nasylenie usługami w DPS-ach

Rozmieszczenie jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej o zasięgu lokalnym i o zasięgu ponadgminnym w 2020 roku .

Powiat	Ogółem	DOMY POMOCY SPOŁ.	MIESZKANIA CHRONIONE	NOCLE - GOWNIE	OGRZE - WALNIE	OŚRODKI INTER - WENCJI KRYZY - SOWEJ	OŚRODKI WSPAR - CIA	PLAC. SPEC. PORAD.	RODZINNE DOMY POMOCY
Powiat bytowski	8	0	0	1	1	0	6	0	0
Powiat chojnicki	7	0	0	1	0	0	6	0	0
Powiat człuchowski	10	0	1	1	0	0	8	0	0
Powiat gdański	12	0	1	0	0	0	10	0	1
Powiat kartuski	19	0	8	1	1	0	9	0	0
Powiat kościerski	11	0	2	0	1	0	8	0	0
Powiat kwidzyński	6	0	0	0	0	0	6	0	0
Powiat lęborski	6	0	1	1	0	0	4	0	0
Powiat m. Gdańsk	48	2	9	3	0	0	34	0	0
Powiat m. Gdynia	29	0	13	1	1	1	12	1	0
Powiat m. Sopot	8	1	2	0	0	0	5	0	0
Powiat m. Słupsk	13	0	5	1	1	0	6	0	0
Powiat malborski	8	0	0	0	0	0	8	0	0
Powiat nowodworski (pomorskie)	1	0	0	0	0	0	1	0	0
Powiat pucki	6	0	0	0	0	0	3	3	0
Powiat starogardzki	12	0	2	0	0	0	10	0	0
Powiat sztumski	11	0	0	0	0	0	9	0	2
Powiat słupski	10	0	1	0	0	0	9	0	0
Powiat tczewski	20	0	2	0	1	0	15	2	0
Powiat wejherowski	4	0	0	0	0	0	3	1	0

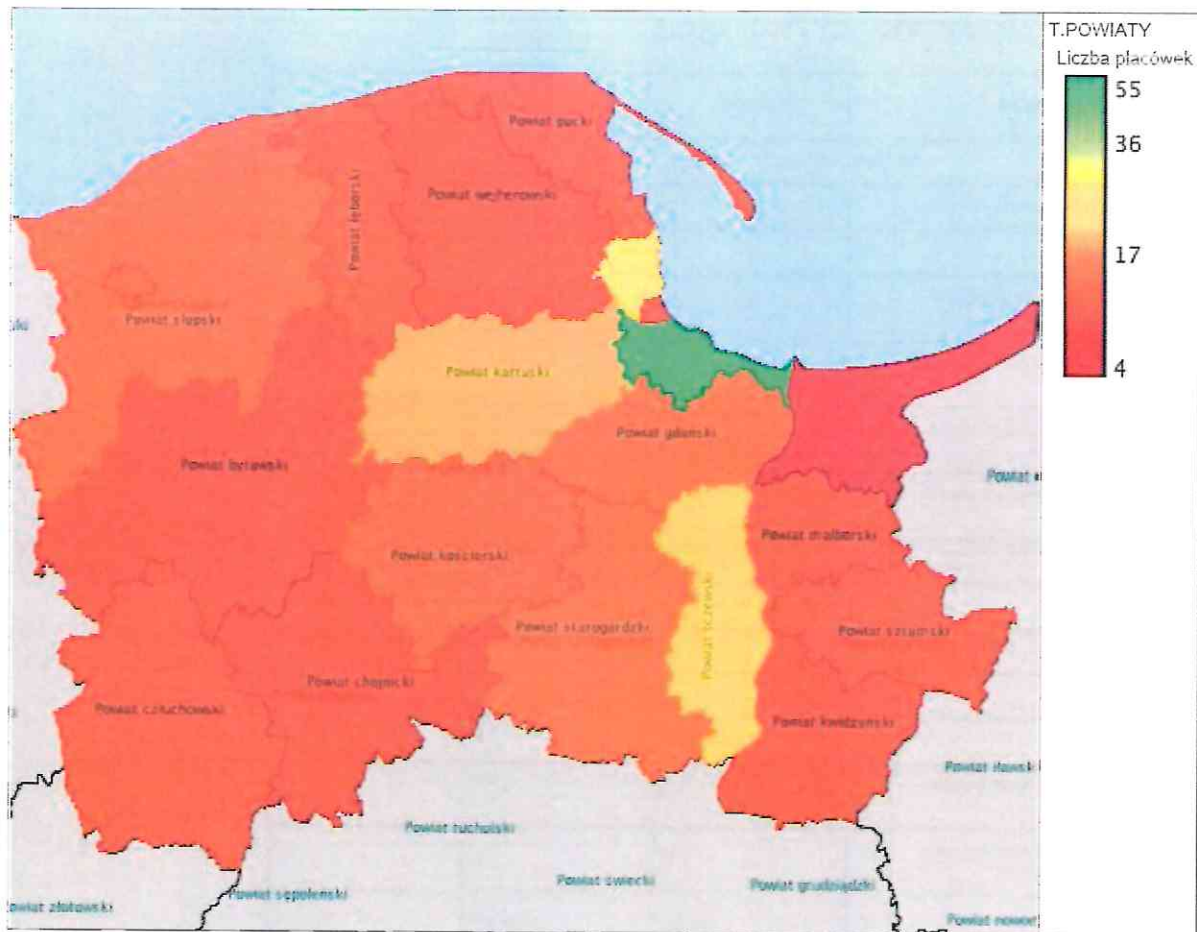

Powiat	Ogółem	DOMY POMOCY SPOŁ.	MIESZKANIA CHRONIONE	NOCLE - GOWNIE	OGRZE - WALNIE	OŚRODKI INTER - WENCJI KRYZY - SOWEJ	OŚRODKI WSPAR - CIA	PLAC. SPEC. PORAD.	RODZINNE DOMY POMOCY
Powiat bytowski	2	1	1	0	0	0	0	0	
Powiat chojnicki	2	1	1	0	0	0	0	0	

Powiat	Ogółem	DOMY POMOCY SPOŁ.	MIESZKA - NIA CHRO - NIONE	NOCLE - GOWNIE	OGRZE - WALNIE	OŚRODKI INTER - WENCJI KRYZY - SOWEJ	OŚRODKI WSPAR - CIA	PLAC. SPEC. PORAD.	RODZINNE DOMY POMOCY
Powiat człuchowski	1	1	0	0	0	0	0	0	
Powiat gdański	3	1	1	0	0	1	0	0	
Powiat kartuski	6	2	1	0	0	1	2	0	
Powiat kościerski	3	2	0	0	0	1	0	0	
Powiat kwidziński	4	2	0	0	0	1	1	0	
Powiat łęborski	6	2	2	0	0	1	1	0	
Powiat m. Gdańsk	7	4	0	0	0	1	2	0	
Powiat m. Gdynia	1	1	0	0	0	0	0	0	
Powiat m. Sopot	3	0	1	0	0	1	0	1	
Powiat m. Słupsk	2	1	1	0	0	0	0	0	
Powiat malborski	3	1	1	0	0	0	1	0	
Powiat nowodworski (pomorskie)	3	1	1	0	0	1	0	0	
Powiat pucki	6	2	1	0	1	0	2	0	
Powiat starogardzki	3	3	0	0	0	0	0	0	
Powiat sztumski	0	0	0	0	0	0	0	0	
Powiat słupski	5	4	1	0	0	0	0	0	
Powiat tczewski	8	7	0	0	0	1	0	0	
Powiat wejherowski	7	3	2	0	0	0	1	1	

ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2019	Rok oceny 2020	Prognoza 2021
OŚRODKI WSPARCIA - OGÓŁEM				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	1	X	43	60
Liczba osób korzystających	2	X	46	60
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	3	X	2	0
Liczba decyzji odmownych (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	4	X	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	5	X	14	16
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	6	X	1 065 974	1 318 807
W TYM (wiersze 7-27):				
ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	7	43	43	45
Liczba osób korzystających	8	45	46	45
Liczba osób umieszczonych	9	45	40	45
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	10	0	2	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	11	14	14	14
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	12	1 055 721	1 065 974	1 049 397
DZIEENNE DOMY POMOCY				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	13	0	0	15
Liczba osób korzystających	14	0	0	15
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	15	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	16	0	0	2
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	17	0	0	260 500
KLUBY SAMOPOMOCY				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	18	0	0	0
Liczba osób korzystających	19	0	0	0
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	20	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	21	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	22	0	0	0
SCHRONISKA DLA OSÓB BEZDOMNYCH I SCHRONISKA DLA OSÓB BEZDOMNYCH Z USŁUGAMI OPIEKUŃCZYMI				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	23	X	0	0
Liczba osób korzystających	24	X	0	0
Liczba osób skierowanych w wyniku eksmisji	25	X	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	26	X	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	27	X	0	0
OGRZEWAŁNIE				

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2019	Rok oceny 2020	Prognoza 2021
Liczba miejsc w placówkach ogółem	28	20	20	50
Liczba osób korzystających	29	39	20	50
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	30	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	31	19 115	54 050	139 531
NOCLEGOWNIE				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	32	0	0	0
Liczba osób korzystających	33	0	0	0
Liczba osób skierowanych w wyniku eksmisji	34	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	35	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	36	0	0	0

ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA (c.d.)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2019	Rok oceny 2020	Prognoza 2021
DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	1	0	0	0
Liczba osób korzystających	2	0	0	0
Liczba osób umieszczonych	3	0	0	0
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	4	0	0	0
Liczba decyzji odmownych (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	5	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	6	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	7	0	0	0
MIESZKANIA CHRONIONE OGÓŁEM				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	8	0	0	0
Liczba osób korzystających	9	0	0	0
Liczba osób umieszczonych	10	0	0	0
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	11	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	12	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	13	0	0	0
OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ OGÓŁEM				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	14	0	0	0
Liczba osób korzystających	15	0	0	0
PLACÓWKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA				
Liczba osób korzystających	16	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	17	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia	18	0	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2019	Rok oceny 2020	Prognoza 2021
i utrzymania placówek (w złotych)				
PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	19	30	30	30
Liczba osób korzystających	20	21	23	23
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	21	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	22	46 521	32 604	32 604
PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE OGÓŁEM				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	23	X	X	X
Liczba osób korzystających	24	X	X	X
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	25	X	X	X
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	26	X	X	X
W tym: PLACÓWKI TYPU RODZINNEGO				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	27	X	X	X
Liczba osób korzystających	28	X	X	X
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	29	X	X	X
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	30	X	X	X
CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ				
Liczba uczestników zajęć	31	44	55	42
KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ				
Liczba uczestników zajęć	32	0	0	0
WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ				
Liczba uczestników zajęć	33	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	34	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	35	0	0	0
ZAKŁAD AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ				
Liczba uczestników zajęć	36	0	0	0

INNE INSTYTUCJE POMOCY I WSPARCIA

Rodzaj instytucji	Wyszczególnienie		Rok 2019	Rok oceny 2020	Prognoza 2021
Spółdzielnie socjalne dla których JST jest założycielem lub członkiem	Liczba spółdzielni socjalnych	1	0	0	0
	Liczba osób korzystających / uczestników	2	0	0	0
	Kadra spółdzielni socjalnych - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	3	0	0	0
Liczba organizacji pozarządowych w obszarze włączenia społecznego działających na terenie JST	4		20	21	21

Rodzaj instytucji	Wyszczególnienie		Rok 2019	Rok oceny 2020	Prognoza 2021
ośrodek wsparcia - dzienny dom pomocy	Liczba placówek	5	0	0	1
	Liczba osób korzystających / uczestników	6	0	0	15
ośrodek wsparcia - środowiskowy dom samopomocy	Liczba placówek	7	1	1	1
	Liczba osób korzystających / uczestników	8	45	46	45
placówka wsparcia dziennego	Liczba placówek	9	1	1	1
	Liczba osób korzystających / uczestników	10	21	23	23
centrum integracji społecznej	Liczba placówek	11	1	1	1
	Liczba osób korzystających / uczestników	12	44	55	42

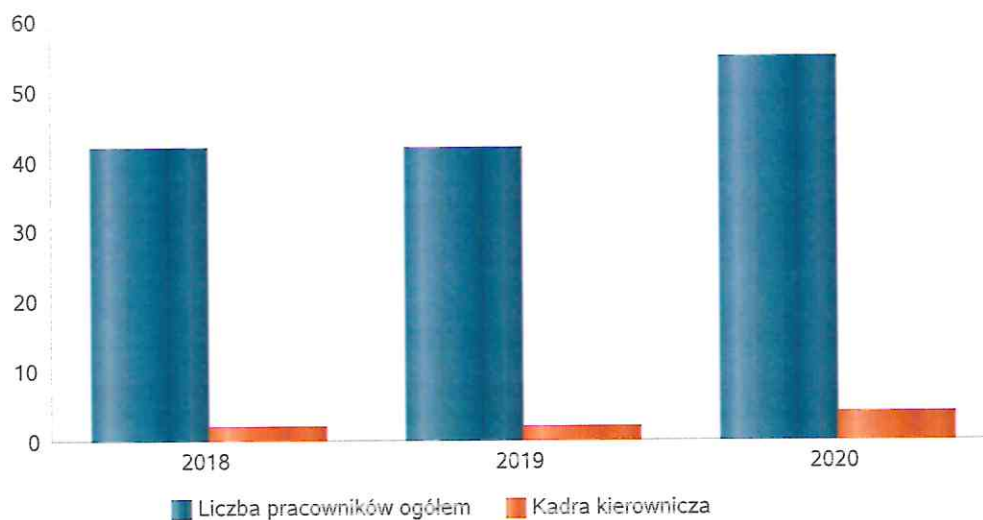
6. Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej

Zadania MOPS w Bytowie w roku oceny realizowane były łącznie przez 37 pracowników: Działu Pomocy Środowiskowej i Usług, Działu Świadczeń Rodzinnych, Działu Finansowego, Działu Organizacyjnego i samodzielnych stanowisk.

Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej - osoby zatrudnione.

Zatrudnieni	Liczba osób		
	2018	2019	2020
Ogółem we wszystkich rodzajach placówek	40	40	51
Kierownicy, dyrektorzy, zastępcy	2	2	4

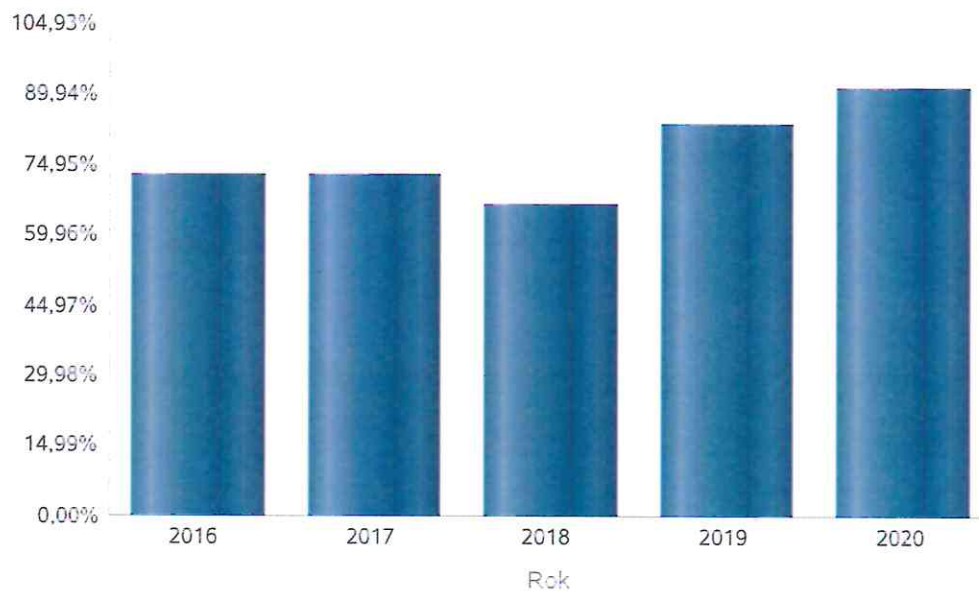
Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej - osoby zatrudnione

Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.

Wskaźnik obliczany jako stosunek liczby pracowników socjalnych posiadających specjalizację I lub II stopnia w zawodzie pracownik socjalny do liczby wszystkich pracowników socjalnych.

Rok	Wskaźnik
2016	72,73%
2017	72,73%
2018	66,67%
2019	83,33%
2020	90,91%

Czy ośrodek spełnia ustawowy warunek 1 pracownik socjalny na 2000 osób lub 1 pracownik socjalny na 50 rodzin korzystających z pracy socjalnej i czy zatrudnia co najmniej 3 pracowników socjalnych.

Rok	Czy spełniony warunek ustawy dot. pracowników socjalnych	Liczba mieszkańców wg GUS	Liczba rodzin w gminie korzystająca z pracy socjalnej	Liczba pracowników socjalnych
2016	Nie	25 346	693	11
2017	Nie	25 406	664	11
2018	Tak	25 443	589	12
2019	Tak	25 471	477	12
2020	Tak	25 388	286	11

6.1. Zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej

W roku oceny MOPS był organizatorem staży dla 3 osób. Ze wsparcia w postaci prac społecznie użytecznych skorzystało 35 osób, w tym 16 kobiet i 19 mężczyzn.

6.2. Zespoły pracy socjalnej i integracji społecznej w jednostce pomocy społecznej

Od dnia 01.01.2020 roku w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bytowie działały następujące zespoły pracy:

- Zespół specjalistyczny ds. pierwszego kontaktu i świadczeń,
- Zespół specjalistyczny ds. bezdomności,
- Zespół specjalistyczny ds. wsparcia rodziny i przeciwdziałania przemocy,
- Zespół ds. asysty rodzinnej,
- Zespół ds. realizacji świadczeń.

7. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego

Poniższe zestawienie przedstawia kwoty środków finansowych, poniesionych na wydatki z pomocy społecznej i w innych obszarach polityki społecznej w gminie Bytów z wyszczególnieniem środków finansowych, będących wyłącznie w budżecie Ośrodka Pomocy Społecznej w Bytowie. Wielkość wydatków z wykonania budżetu przedstawiono zgodnie ze sprawozdaniem finansowym za 2020 rok.

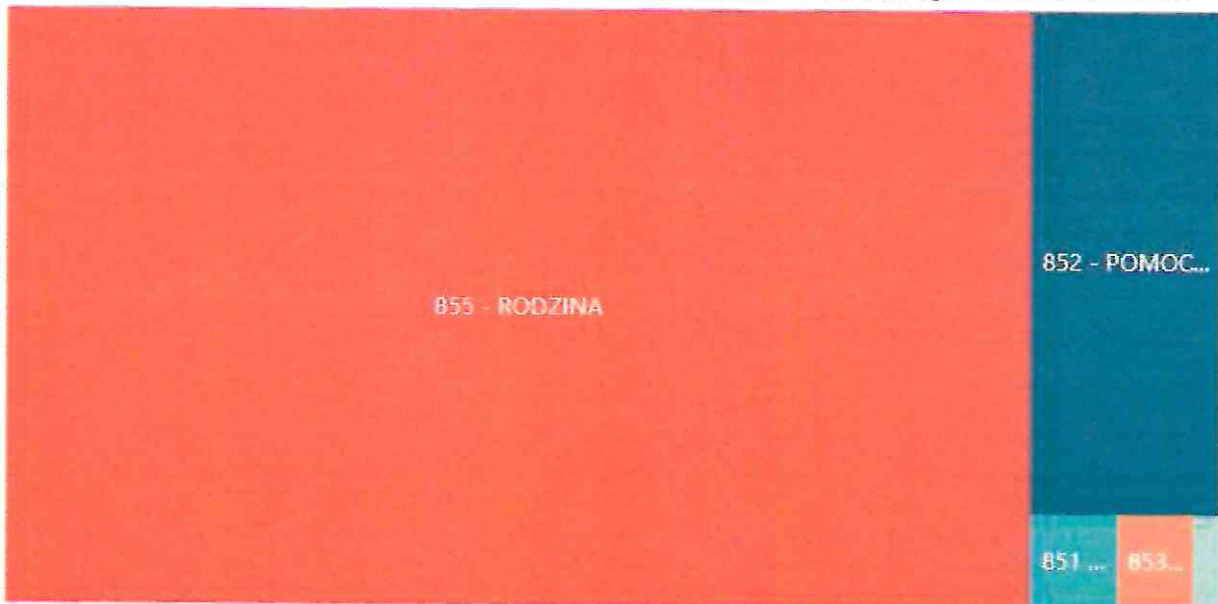
Na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych potwierdzono prawo do świadczeń opieki zdrowotnej osobom: nieubezpieczonym, posiadającym obywatelstwo polskie, zamieszkałym na terytorium RP i spełniającym kryterium dochodowe obowiązujące w pomocy społecznej:

2018 - 18

2019 - 29

2020 - 23.

WYDATKI W OBSZARACH POLITYKI SPOŁECZNEJ W JEDNOSTKACH SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

- 855 - RODZINA
- 852 - POMOC SPOŁECZNA
- 851 - OCHRONA ZDROWIA
- 853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ
- 854 - EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA

855 - RODZINA

852 - ...

- 855 - RODZINA
- 852 - POMOC SPOŁECZNA
- 854 - EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA
- 851 - OCHRONA ZDROWIA
- 853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ

ŚRODKI FINANSOWE NA WYDATKI W POMOCY SPOŁECZNEJ I INNYCH OBSZARACH POLITYKI SPOŁECZNEJ W BUDŻECIE JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO ZADANIA WŁASNE I ZADANIA ZLECONE - w złotych

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2019	Rok oceny 2020	Prognoza 2021
OGÓŁEM				
OGÓŁEM (działy)	1	45 819 837	54 503 251	47 166 650
W tym: w budżecie OPS/PCPR	2	41 157 129	49 199 388	41 846 915
851 - OCHRONA ZDROWIA				
85153 - Przeciwdziałanie narkomanii	3	30 936	17 452	60 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	4	0	0	0
85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	5	419 415	597 709	762 500
w tym: w budżecie OPS / PCPR	6	0	0	0
852 - POMOC SPOŁECZNA				
85202 - Domy pomocy społecznej	7	343 235	321 338	400 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	8	343 235	321 338	400 000
85203 - Ośrodki Wsparcia	9	1 091 561	1 065 874	1 055 706
w tym: w budżecie OPS / PCPR	10	0	0	0
85205 - Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	11	50 621	50 976	23 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	12	50 621	50 976	23 000
85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej	13	58 963	61 462	74 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	14	58 963	61 462	74 000

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2019	Rok oceny 2020	Prognoza 2021
85214 - Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	15	452 973	434 051	456 520
w tym: w budżecie OPS	16	440 973	434 051	456 520
85215 - Dodatki mieszkaniowe	17	248 593	218 859	223 955
w tym: w budżecie OPS	18	0	0	0
85216 - Zasiłki stałe	19	551 544	536 078	510 000
w tym: w budżecie OPS	20	543 808	533 530	500 000
85218 - Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie	21	X	X	X
w tym: w budżecie PCPR	22	X	X	X
85219 - Ośrodki Pomocy Społecznej	23	1 996 258	2 170 418	2 230 749
w tym: w budżecie OPS	24	1 994 150	2 168 418	2 228 549
85220 - Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	25	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	26	0	0	0
85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	27	450 529	426 528	477 372
w tym: w budżecie OPS / PCPR	28	0	0	0
85230 - Pomoc w zakresie dożywiania	29	900 000	900 000	708 800
w tym: w budżecie OPS	30	900 000	900 000	706 800
85231 - Pomoc dla cudzoziemców	31	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	32	0	0	0
W tym (z wiersza 31): Wydatki na pomoc dla cudzoziemców w celu integracji ze środowiskiem (cudzoziemcy, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą)	33	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	34	0	0	0
85232 - Centra Integracji Społecznej	35	389 871	525 291	638 178
w tym: w budżecie OPS / PCPR	36	0	0	0
85278 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	37	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	38	0	0	0
85295 - Pozostała działalność	39	163 272	550 920	682 581
w tym: w budżecie OPS / PCPR	40	0	35 054	159 000
853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ				
85311 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	41	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	42	0	0	0
85321 - Zespoły orzekania o niepełnosprawności	43	0	0	0
w tym: w budżecie dyspozycji OPS / PCPR	44	0	0	0
85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	45	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	46	0	0	0
85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	47	385 721	524 729	1 946 545
w tym: w budżecie OPS / PCPR	48	0	0	514 252
854 - EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA				
85415 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym	49	170 829	123 358	42 500

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2019	Rok oceny 2020	Prognoza 2021
w tym: w budżecie OPS / PCPR	50	156 320	109 218	40 000
85416 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze motywacyjnym	51	55 000	70 000	70 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	52	0	0	0
855 - RODZINA				
85501 - Świadczenie wychowawcze	53	24 225 854	30 788 045	24 521 500
w tym: w budżecie OPS / PCPR	54	24 210 826	30 764 372	24 500 000
85502 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	55	10 084 642	12 205 855	10 890 124
w tym: w budżecie OPS / PCPR	56	10 960 270	12 186 799	10 853 124
85504 - Wspieranie rodziny	57	1 340 880	1 380 992	1 379 620
w tym: w budżecie OPS / PCPR	58	1 340 880	1 380 885	1 378 570
85505 - Tworzenie i funkcjonowanie żłobków	59	1 380 959	1 299 645	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	60	0	0	0
85506 - Tworzenie i funkcjonowanie klubów dziecięcych	61	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	62	0	0	0
85507 - Dzienni opiekunowie	63	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	64	0	0	0
85508 - Rodziny zastępcze	65	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	66	0	0	0
85510 - Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych	67	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	68	0	0	0
85513 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne, zgodnie z przepisami ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów	69	148 483	233 473	13 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	70	148 483	233 473	13 000
85514 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby przebywające na urlopie wychowawczym, za osoby zatrudnione jako nianie oraz za osoby sprawujące osobistą opiekę nad dzieckiem	71	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	72	0	0	0
85578 Usuwanie skutków kłesk żywiołowych	73	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	74	0	0	0

8. Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej

W gminie Bytów każdego roku realizowane są projekty, konkursy i programy osłonowe. Realizatorami/parterami zadań są m.in.: Gmina Bytów, MOPS, CIS, Żłobki. Poniższa tabela przedstawia aktywność projektową realizatorów w 2020 roku:

Lp.	Realizator	Nazwa projektu	Zródło finansowania	Całkowity koszt projektu	Ilość osób/rodzin objętych projektem
1.	MOPS	Program Rządowy „Posilek w szkole i w domu „ na lata 2019-2023	BP: 600 000,00 JST: 300 000,00	900 000,00	940 osób
2.	MOPS	„Reaguj na przemoc – wsparcie rodzin zagrożonych i doznających przemocy” realizowany w ramach Programu Ochronowego „Wsparcie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – Edycja 2020, współfinansowanego ze środków Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej oraz budżetu Gminy Bytów	BP: 28 430,66 JST:16 240,00	44 670,66	190 osób
3.	MOPS	„Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” edycja 2019-2020 finansowany ze środków Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych w ramach resortowego Programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej	BP: 22 269,22	22 269,22	3 osoby
4.	MOPS	„Wspieraj Seniora” na 2020 rok w ramach programu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej	BP: 18 147,76 JST: 6 935,15	25 082,91	17 osób
5.	MOPS/ Stowarzyszenie NAZARET im. Sv. Filipa Neri	Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020- POPZ	JST: 52 696,57 UE: 129 446,26	182 142,83	Podprogram 2019 – 1120 osób Podprogram 2020 – 1100 osób
6.	Gmina Bytów/MOPS Podpisanie umowy na lata 2020-2023	„Senio-RITA Rehabilitacja, Integracja, Teleopieka i Asystentura dla seniorów, niepełnosprawnych, przewlekle chorych oraz ich opiekunów w powiecie bytowskim	JST: 114 960,00 UE: 1 987 599,41	2 102 559,41	200 osób
7.	Złobki (inne niż JST)	Resortowy Program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „Maluch+” edycja 2020 Moduł 4	BP: 403 380,00	403 380,00	263 dzieci
8.	Gmina Bytów	Rządowy Program dla Rodzin Wielodzietnych – Program osłony Karta Dużej Rodziny	BP: 5 248,00	5 248,00	1683 kart dla 779 rodzin
9.	Gmina Bytów	Program Wspierający Rodziny Wielodzietne- Program osłony Duża Rodzina w Gminie Bytów	JST: 2 920,47	2.920,47	280 kart dla 54 rodzin

10.	CIS	Cis-nę na Miłą – reintegracja społeczno-zawodowa osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	JST: 8 239,13 UE: 151 536,93	159 776,06	27 osób
11.	CIS	Czas na zmiany – reintegracja społeczno-zawodowa	JST: 37 439,76 UE: 129 387,78	166 827,54	20 osób
12.	CIS	Program reintegracji społeczno-zawodowej na rok 2020 dla osób uzależnionych od alkoholu	JST: 81 243,28	81 243,28	8 osób

9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia

Współpraca z organizacjami pozarządowymi prowadzona jest w oparciu o program współpracy, w którym corocznie określa się środki finansowe przewidziane na realizację zadań publicznych w ramach konkursów ofert m.in. w obszarze pomocy społecznej. Z przedstawionej poniżej analizy wynika, że liczba organizacji pozarządowych współpracujących z MOPS ulega utrzymuje się na podobnym poziomie.

Ponadto dla osób z terenu gminy Bytów, które potrzebują pomocy i wsparcia organizacje pozarządowe pozyskują środki finansowe z innych źródeł w ramach ogłaszanych konkursów. Na szczególną uwagę zasługuje Stowarzyszenie NAZARET, które od 2013 roku pozyskuje środki finansowe m.in. od Wojewody Pomorskiego w ramach realizowanych projektów na rzecz osób bezdomnych i tak np:

2019 rok – 8.000,00 zł

2020 rok - 8.000,00 zł.

10. Wnioski końcowe

Na podstawie przedstawionej oceny posiadanych zasobów oraz analizy prognoz wydatków stwierdzić należy, że gmina Bytów posiada dobre warunki do realizacji zadań publicznych. Jednocześnie wymiar istniejących problemów społecznych ukazuje konieczność znacznych nakładów i środków na realizację nałożonych ustawowo zadań w obszarze pomocy społecznej.

Z niniejszego opracowania wynikają priorytetowe rekomendacje do realizacji w przyszłych latach.

1. Wzmocnienie zasobów kadrowych MOPS:

- supervizja dla pracowników socjalnych – szkolenie zapobiegające wypaleniu zawodowemu,
- supervizja dla asystentów rodziny.

2. Doskonalenie kompetencji pracowników Ośrodka poprzez szkolenia:

- przeciwdziałające wypaleniu zawodowemu,
- tematyczne z zakresu przemocy w rodzinie, uzależnień od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, funduszu alimentacyjnego, świadczeń rodzinnych, pracy z trudnym klientem, pracy z rodziną wieloprotblemową.

3. Rozwój infrastruktury społecznej:

- Funkcjonowanie Dziennego Domu „Senior+” w Bytowie;
- Zwiększanie różnorodności i dostępności usług dla osób starszych i niepełnosprawnych poprzez realizację projektów:
  - „Senio-RITA – Rehabilitacja, Integracja, Teleopieka i Asystentura dla seniorów, niepełnosprawnych, przewlekle chorych oraz ich opiekunów w powiecie bytowskim” w ramach RPO Wp na lata 2014-2020,
  - „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” edycja 2021,
  - Inne projekty, programy dedykowane ww. osobom.
- Zwiększanie środków finansowych na rzecz wsparcia osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji oraz rozważenie możliwości aplikowania o środki pozabudżetowe na utworzenie Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego;
- Zwiększanie ilości mieszkań socjalnych lub komunalnych, w szczególności dla rodzin z dziećmi.

4. Zwiększenie oferty pomocy społecznej dla rodzin i osób:

- zwiększenie dostępności specjalistów w celu profesjonalnego wsparcia dla rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- udzielanie specjalistycznego poradnictwa dla rodzin niewydolnych wychowawczo,
- rozwój środowiskowej pracy socjalnej poprzez realizację projektów socjalnych, w tym w partnerstwie z sektorem pozarządowym.

DYREKTOR
 Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
 w Bytowie
Joanna Głowczewska